

27.10.2014

PEFC-metsäsertifiointin kriteerit

PEFC Suomi

Sitratie 7, 00420 HELSINKI
puh: 0400 765 437
sähköposti: office@pefc.fi

Tekijänoikeus

© PEFC Suomi 2014

PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry omistaa tämän asiakirjan tekijänoikeudet. Asiakirja on saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tätä asiakirjaa ei saa muuttaa tai hyödyntää kaupallisiin tarkoituksiin ilman PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n lupaa.

Tämän asiakirjan alkuperäinen ja samalla virallinen versio on suomenkielinen. PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Asiakirjan nimi:	PEFC-metsäsertifiointin kriteerit	
Asiakirjan tunniste:	PEFC FI 1002:2014	
Hyväksyjä:	PEFC-standardityöryhmä	Päivämäärä: 12.6.2014
Hyväksyjä:	PEFC Suomi	Päivämäärä: 27.10.2014
Julkaisuajankohta:	10.11.2014	
Käyttöönoton ajankohta:	29.7.2015	
Käyttöönoton siirtymäaika:	yksi vuosi PEFC-jatkohyväksyntää koskevan päätöksen julkistamisesta (koskee ennen käyttöönoton ajankohtaa myönnettyjä sertifikaatteja)	

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Tarkoitus ja soveltamisala	4
3. Viittaukset	4
4. Termit ja määritelmät	4
5. Johdanto suomalaisiin metsiin ja metsätalouteen	5
5.1 Lainsäädäntö ja metsäpoliittinen ohjaus	6
5.2 Metsien monimuotoisuuden turvaaminen	7
5.3 Metsien monikäyttö	7
5.4 Metsä- ja ympäristöalan organisaatiot	7
5.5 Metsäntutkimus ja metsien inventointi	8
5.6 Metsäalan koulutus ja metsänomistajien neuvonta	8
6. Metsänhoidon kriteerit	9
Kriteeri 1: Lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan	9
Kriteeri 2: Metsien puusto säilytetään hiilinieluna	10
Kriteeri 3: Metsänkäyttöilmoituksella osoitetaan hakkuun laillisuus ja selvitetään ympäristönäkökohdat	11
Kriteeri 4: Metsien hoito ja käyttö perustuu ajantasaisen metsävaratiedon hyödyntämiseen	12
Kriteeri 5: Metsänhoitotöiden laatu varmistetaan	13
Kriteeri 6: Puuston terveydestä huolehditaan	13
Kriteeri 7: Energiapuuta korjataan kestävästi	14
Kriteeri 8: Taimikot hoidetaan oikea-aikaisesti kuntoon	16
Kriteeri 9: Suojelualueiden suojeluarvot turvataan	17
Kriteeri 10: Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään.....	17
Kriteeri 11: Suoluonnon monimuotoisuutta ylläpidetään	20
Kriteeri 12: Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan.....	21
Kriteeri 13: Luonnonhoidollisilla poltoilla ja kulutuksilla edistetään metsälajien monimuotoisuutta	22
Kriteeri 14: Säästö- ja runkolahopuustoa jätetään metsätalouden toimenpiteissä.....	22
Kriteeri 15: Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja	23
Kriteeri 16: Muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa ei käytetä	24
Kriteeri 17: Vesistöjen ja pienviesien läheisyydessä toimittaessa huolehditaan vesiensuojelusta	24
Kriteeri 18: Vesiensuojelusta huolehditaan kunnostusojitus- ja ojitusmätästyskohteilla	25
Kriteeri 19: Pohjavesien laatu turvataan metsätalouden toimenpiteissä	25
Kriteeri 20: Kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti.....	26
Kriteeri 21: Työntekijöiden osaaminen varmistetaan	27
Kriteeri 22: Työturvallisuudesta, työhyvinvoinnista ja tasa-arvosta huolehditaan	27
Kriteeri 23: Työnantajavelvoitteita noudatetaan	28
Kriteeri 24: Metsätyöpalveluiden hankinnoissa noudatetaan hyviä käytäntöjä	30
Kriteeri 25: Metsänomistajien osaamista edistetään monipuolisesti.....	32
Kriteeri 26: Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittymistä edistetään	33
Kriteeri 27: Jokamiehenoikeudet turvataan	34
Kriteeri 28: Metsiä ei roskata metsätalouden toimenpiteissä	34
Kriteeri 29: Metsien monikäyttöedellytyksiä edistetään	35
Kriteeri 30: Kiinteät muinaisjäännökset säilytetään.....	36
Kriteeri 31: Poronhoidon toimintaedellytykset turvataan	36
Kriteeri 32: Saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kestävä kehityksen mukaisesti.....	37
Liite 1. Suomen metsätalouden keskeistä lainsäädäntöä	38
Liite 2. Harvinaistuneet suotyypit	41

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen PEFC-metsäsertifiointin viiden standardin sarjaa, jota edelsi vuosina 1997-1998 laadittujen SMS-standardien, vuosina 2002-2003 laadittujen FFCS-standardien ja vuosina 2008-09 laadittujen PEFC FI -standardien sarjat. Päivitetyt Suomen PEFC-standardit otetaan käyttöön kansainvälisen PEFC-jatkohyväksynnän jälkeen standardien käyttöönoton siirtymäajan puitteissa.

Suomen PEFC-standardisarjan standardit koskevat metsäsertifiointin sanastoa, toteutusta ja kriteereitä sekä sertifiointitoimintaa ja kriteeristön laadintaa.

Suomen PEFC-standardisarjaa hallinnoi PEFC Suomi - Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tämä asiakirja sisältää PEFC Suomen 27.10.2014 hyväksymän alkuperäisen ja samalla virallisen suomenkielisen version PEFC FI 1002:2014 -standardista. PEFC Suomen toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja myös niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Standardin suomenkielinen teksti sekä ruotsin- ja englanninkieliset käännökset ovat saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tämä standardi sisältää Metsäsertifiointin kriteerit.

3. Viittaukset

Suomen PEFC-järjestelmän standardit ovat:

- PEFC FI 1000:2014; PEFC-metsäsertifiointin sanasto
- PEFC FI 1001:2014; PEFC-metsäsertifiointin toteutustavat
- PEFC FI 1002:2014; PEFC-metsäsertifiointin kriteerit
- PEFC FI 1005:2014; PEFC-sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat
- PEFC FI 1006:2014; PEFC-metsäsertifiointin kriteeristön laadinta

4. Termit ja määritelmät

Tässä standardissa sovelletaan standardissa PEFC FI 1000:2014, PEFC-metsäsertifiointin sanasto, esitettyjä määritelmiä.

5. Johdanto suomalaisiin metsiin ja metsätalouteen

Suomen maapinta-alasta 3/4 eli noin 23 miljoonaa hehtaaria on metsien peitossa. Lisäksi sellaisia metsätalouden maa-alueita, joissa puustoa on vähän, kuten avosoita ja kalliomaita, on yli 3 miljoonaa hehtaaria. Suomi kuuluu suurimmaksi osaksi boreaaliseen eli pohjoiseen havumetsävyöhykkeeseen. Luonnonvaraisena Suomessa kasvaa neljä havupuulajia sekä vajaat 30 lehtipuulajia ja puuvartista pensasta. Pääosa Suomen metsistä on havupuuvaltaisia metsiä, joissa lehtipuut kasvavat usein sekapuina.

Suomen metsien kokonaispuuston määrä on noin 2 300 miljoonaa kuutiometriä, ja metsien puuston vuotuinen kasvu yli 100 miljoonaa kuutiometriä. Puuston tilavuus on kasvanut 1970-luvulta lähes 60 prosenttia, koska kasvu on lisääntynyt selvästi enemmän kuin hakkuut. Valtakunnan metsien inventointi aloitettiin Suomessa 1920-luvulla. Metsissä on nykyisin enemmän puuta kuin koskaan aiemmin on inventoitu. Suomessa metsäkasvillisuuden ja metsien maaperän hiilivarastot ovat kasvaneet eli metsät ovat toimineet hiilinieluna. Vuonna 2012 metsien puuston hiilidioksidinielu oli 38 miljoonaa tonnia hiilidioksidia.

Metsätalouden pitkäjänteiseen kestävyYTEEN on Suomessa panostettu voimakkaasti 1940-luvun lopulta lähtien. Valtiovallan toimenpiteet, lainsäädäntö, valtakunnalliset ja alueelliset metsäohjelmat sekä yksityismetsänomistajien oma toiminta ja yhteistyö ovat tukeneet kestävä metsätalouden harjoittamista. Metsien pitkään jatkuneen käytön vuoksi täysin koskemattomia luonnonmetsiä ei Suomessa ole enää juuri lainkaan. Luonnontilaisia metsiä on vain eräillä suojelalueilla Lapissa ja Itä-Suomessa. Suomen metsätaloudessa metsät uudistetaan luontaisilla, kotimaisilla puulajeilla, ja metsänhoidossa suositaan sekametsien kehittymistä. Suomessa ei ole yhden puulajin intensiivisesti hoidettuja puuviljelmä.

Suomen metsät ovat pääosin yksityisten henkilöiden ja perheiden omistuksessa. Yksityisten omistamat metsätilat ovat valtaosin pienialaisia. Yksityisiä metsätilakokonaisuuksia, joiden metsäpinta-ala on yli kaksi hehtaaria, on 346 000 kappaletta. Metsänomistajien lukumäärä on suurempi kuin metsätilojen lukumäärä, sillä usein perheenjäsenet omistavat tilan yhdessä. Vähintään kaksi hehtaaria metsää omistavien henkilöiden lukumäärän arvioidaan olevan 737 000. Heidän metsätilakokonaisuuksiensa keskikoko on 30 hehtaaria.

Taulukko 1. Metsien ja puuvarojen omistus Suomessa 2012
(lähde: Metsäntutkimuslaitos, valtakunnan metsien inventointi)

Metsänomistajaryhmä	Metsätalousmaa (%)	Puusto (%)	Vuotuinen kasvu (%)	Puunkorjuu (%)
Yksityiset	52	64	73	79
Valtio	35	21	27	11
Yhtiöt	8	9		10
Muut (kunnat, seurakunnat, yhteisöt, yhteismetsät)	5	6	(osuus mukana yksityismaissa)	(osuus mukana yksityismaissa)

Metsätalous ja metsäteollisuus työllistävät Suomessa suoraan noin 75 000 henkilöä, joista noin kaksi kolmasosaa on metsäteollisuuden palveluksessa. Metsätaloudessa ja siihen kytkeytyvissä elinkeinoissa työskentelee noin 25 000 henkilöä, joista merkittävä osa metsäalan pienissä urakointi-

ja kuljetusyrittäjissä. Tämän lisäksi metsänomistajat ja heidän perheenjäsenensä tekevät metsänhoitotöitä metsissään.

Suomalaisen metsänhoidon tavoitteena on turvata hyvälaatuisen puuraaka-aineen tuotanto, metsien biologinen monimuotoisuus sekä metsien eri käyttömuotojen edellytykset.

5.1 Lainsäädäntö ja metsäpoliittinen ohjaus

Metsälaki on ollut voimassa Suomessa vuodesta 1886 alkaen. Näin on turvattu pitkäjänteinen kestävä metsien puuntuotanto. Lisäksi monet muut lait kuten luonnonsuojelulaki ja vesilaki ohjaavat metsien kestävää hoitoa ja käyttöä. Metsätalouteen vaikuttavaa lainsäädäntöä on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Valtiolta kannustaa metsänomistajia hyvään metsänhoitoon. Valtion tukea on saatavissa kestävän puuntuotannon turvaamiseen, metsien monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja metsien terveyden parantamiseen. Kestävää metsätaloutta edistetään lisäksi valtakunnallisten Metsänhoidon suositusten, metsäsertifioinnin ja koulutuksen avulla.

Metsäohjelmilla on ollut Suomessa tärkeä merkitys sekä metsäpolitiikan välineenä että metsätalouden rahoituksen järjestämisessä. Kansallinen metsäohjelma 2015 (KMO 2015) on valmisteltu avoimessa prosessissa metsiin liittyvien ja metsistä kiinnostuneiden tahojen yhteistyönä. Ohjelman tavoitteena on turvata metsiin pohjautuva työ ja toimeentulo, metsien monimuotoisuus ja elinvoimaisuus sekä metsien kansalaisille antama virkistys. Suomen hallitus hyväksyi vuonna 2014 metsäpoliittisen selonteon, joka ohjaa metsien käyttöä vuoteen 2050 asti. Metsäpoliittisella selonteolla haetaan metsäsektorille uusia kasvun mahdollisuuksia. Selontekoa hyödynnetään muun muassa laadittaessa lyhyemmän tähtäimen Metsästrategiaa 2025, joka päivittää kansallisen metsäohjelman.

Metsälain mukaiset ensimmäiset metsätalouden alueelliset tavoiteohjelmat (alueelliset metsäohjelmat) valmistuivat vuonna 1998, jonka jälkeen ne on tarkistettu noin viiden vuoden välein. Ohjelmat antavat kokonaisnäkemyksen Suomen metsäkeskuksen kunkin alueyksikön alueella sijaitsevien metsien ja metsätalouden tilasta ja kehittämistarpeista. Alueelliset metsäneuvostot, joissa ovat edustettuina monipuolisesti eri sidosryhmät, tukevat metsäkeskuksen alueyksiköitä alueellisten metsäohjelmien laadinnassa ja seurannassa.

Suomen hallituksen vuonna 2006 hyväksymän kestävän kehityksen strategian tavoitteena on ekologisen kestävyuden ja sitä edistävien taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen edellytysten luominen. Kansallinen kestävän kehityksen strategia uudistettiin vuonna 2013. Päivitetty luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ”Luonnon puolesta - ihmisen hyväksi” hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksellä joulukuussa 2012. Strategian päätavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä.

Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisessä metsäpolitiikassa sekä yhteistyössä ja on sitoutunut toimeenpanemaan kansainväliset velvoitteet. Kansainväliset sitoumukset on viety käytäntöön lainsäädännössä ja ohjeistoissa.

5.2 Metsien monimuotoisuuden turvaaminen

Metsien suojeluun ja talousmetsien monimuotoisuuden turvaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Suojeltuja metsiä on yhteensä 2,2 miljoonaa hehtaaria eli 9,6 prosenttia metsäalasta. Kaikkiaan suojeltuja ja rajoitetussa metsätalousoikeudessa olevia metsiä on yhteensä 3,0 miljoonaa hehtaaria eli 13,0 prosenttia metsäalasta.

Euroopan unionin Natura 2000 -verkosto koostuu Suomessa 1 860 suojelukohteesta, joiden yhteispinta-ala on 4,9 miljoonaa hehtaaria. Tästä maa-alueita on 3,6 miljoonaa hehtaaria eli kolme neljäsosaa.

Suomen hallitus hyväksyi vuonna 2008 Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO). Ohjelman tavoitteena on turvata metsäisille luontotyypeille ja uhanalaisille lajeille tärkeitä elinympäristöjä ja metsien rakennepiirteitä.

Luonnonsuojelulakiin sisältyy yhdeksän suojeltua luontotyyppiä, joista kolme esiintyy metsissä. Metsälaissa on puolestaan määritelty metsissä sijaitsevat erityisen tärkeät elinympäristöt, joiden ominaispiirteet tulee säilyttää.

Suomessa tunnetusta noin 45 000 eliölajista noin puolet elää metsissä. Uhanalaisten lajien esiintymistä seurataan säännöllisesti. Suomen lajiston uhanalaisuus on arvioitu käyttäen kansainvälistä IUCN-kriteeristöä.

5.3 Metsien monikäyttö

Metsät ovat suomalaisten tärkeä virkistysympäristö ja merkittävä osa luontomatkailua. Lähes kaikki suomalaiset harrastavat ulkoilua ja valtaosa siitä suuntautuu metsäisille alueille. Metsissä saa liikua jokamiehenoikeudella, mikä tarkoittaa mahdollisuutta kulkea haittaa tai häiriötä aiheuttamatta toisen maalla jalan, hiihtäen, pyöräillen tai ratsastamalla ilman erityistä lupaa. Lisäksi jokamiehenoikeudella saa metsistä kerätä vapaasti marjoja ja sieniä. Moottoriajoneuvolla liikkumiseen ja tulen tekemiseen maastossa tarvitaan maanomistajan lupa.

Metsästyksellä on tärkeä merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa. Metsästäjiä on noin 300 000 ja määrä on edelleen kasvussa. Metsästäjät tekevät Suomessa paljon vapaaehtoistyötä yhteiskunnan hyväksi muun muassa suorittamalla riistalaskentoja sekä tarjoamalla viranomaisille virka-apua riistanhoidossa. Metsästyoikeus on sidottu maanomistukseen ja metsästyksellä on siten luvanvaraista.

Poronhoito on Pohjois-Suomessa merkittävä osa metsien monikäyttöä. Porokantoja hoidetaan aktiivisesti ja porot saavat laiduntaa vapaina. Vapaa laidunnusoikeus on turvattu lailla.

5.4 Metsä- ja ympäristöalan organisaatiot

Ylimpänä metsäviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö, jonka tehtävänä on luoda edellytykset uusiutuvien luonnonvarojen kestäväälle ja monipuoliselle käytölle sekä niistä saatavien hyödykkeiden laadun turvaamiselle. Metsähallitus ja Suomen metsäkeskus ovat ministeriön tulohajautuksessa. Metsähallitus hoitaa, käyttää ja suojelee hallinnassaan olevilla valtion mailla luonnonvaroja ja muuta omaisuutta. Metsäkeskuksen tehtävänä on valvoa metsälain toteutumista sekä edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilymistä ja muuta metsätalouden toimintaa.

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluu myös metsiin kohdistuvia tehtäviä. Näitä ovat muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, ympäristön pilaantumisen ja ilmakehän haitallisten muutosten ehkäiseminen sekä luonnonsuojelualueita koskeva tulosohtaus ja rahoitus.

Ympäristönsuojelusta, kulttuuriympäristön hoidosta, luonnon monimuotoisuuden suojelusta sekä vesivarojen käytöstä ja hoidosta vastaavat alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, jotka näiden tehtävien osalta kuuluvat ympäristöministeriön ohjaukseen.

Metsänhoitoyhdistykset edistävät yksityismetsänomistajien harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista.

5.5 Metsäntutkimus ja metsien inventointi

Metsiä ja metsätaloutta tutkitaan yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa noin 650 metsäntutkijan voimin. Luonnonvarakeskus jatkaa Metsäntutkimuslaitoksen 1920-luvulta alkaen säännöllisesti toteuttamaa valtakunnan metsien inventointia. Inventoinnin tulokset antavat vuosittain ajantasaista ja monipuolista alueellista tietoa Suomen metsistä. Puuvaratiedon lisäksi valtakunnan metsien inventoinnissa kerätään kattavasti tietoa metsien terveydestä, kasvipeitteestä ja muun muassa lahoppuun määrästä.

Metsien monimuotoisuuden ja metsälajiston tutkimukseen on panostettu voimakkaasti etenkin 1990-luvulta lähtien useissa laajoissa tutkimusohjelmissa, joita ovat toteuttaneet Metsäntutkimuslaitoksen lisäksi yliopistot, Suomen ympäristökeskus ja muut tutkimuslaitokset. Näiden tutkimusohjelmien ansiosta tieto Suomen metsien lajistosta on kansainvälisesti tarkasteltuna korkea.

5.6 Metsäalan koulutus ja metsänomistajien neuvonta

Metsäalan koulutusta annetaan Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa sekä useissa ammattikorkeakouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa eri puolilla maata. Metsänomistajille tarkoitettua koulutusta järjestävät muun muassa yksityismetsätalouden organisaatiot, metsäoppilaitokset sekä kansalais- ja aikuisopistot.

Metsänhoitoyhdistykset, Suomen metsäkeskus, metsäpalveluyritykset, puuta ostavat yritykset ja muut metsäalan toimijat neuvovat metsänomistajia ja tarjoavat heille metsien hoitoon ja käyttöön liittyviä palveluita. Metsänomistajien neuvonta voi olla henkilökohtaista tai ryhmässä tapahtuvaa taikka erilaisten näyttelyjen, kilpailujen ja retkeilyjen yhteydessä metsänomistajille annettavaa joukkoneuvontaa.

Suomen metsäkeskuksen lakisääteisenä tehtävänä on kerätä metsävaratietoa yksityismetsistä ja ylläpitää keräämäänsä tietoa. Metsävaratieto mahdollistaa pitkäjänteisen metsätalouden harjoittamisen. Metsävaratietoihin sisältyvät yksityiskohtaisesti tilan metsävarat ja metsäympäristön kannalta arvokkaat kohteet sekä toimenpide-ehdotukset metsänhoitotyötarpeista, hakkuumahdollisuuksista ja metsien muista käyttömuodoista. Tietoa tarvitaan metsänomistajan päätöksenteon pohjaksi.

6. Metsänhoidon kriteerit

Kriteereiden ja indikaattoreiden (mittareiden) soveltamista koskevat lyhenteet:

- (ary) alueellinen ryhmäsertifiointi
 (ry) muu ryhmäsertifiointi
 (mo) metsänomistajakohtainen sertifiointi.

Otsikko	Kriteeri 1: Lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan
Kriteeri	<p>Metsätaloudessa noudatetaan voimassa olevaa metsä-, ympäristö- ja työlainsäädäntöä sekä niihin liittyviä Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.</p> <p>Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan kuitenkin Ahvenanmaan lainsäädäntöä ja viranomaispäätöksiä siltä osin kuin ne kuuluvat Ahvenanmaan itsehallinto-oikeuteen.</p>
Indikaattorit	<p>Oikeuden tekemät ratkaisut ja viranomaisten päätökset¹⁾, joissa metsän omistajan/haltijan tai metsäorganisaation²⁾ toiminnan on todettu olleen sertifioidulla alueella sertifikaatin voimassaoloaikana metsä-, ympäristö- tai työlainsäädännön vastaista.</p>
Määritelmät	<p>1) <u>Tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen</u> on valituskelpoisessa ratkaisussaan todennut, että metsän omistaja/haltija tai metsäorganisaatio ei ole noudattanut metsä-, ympäristö- ja työlainsäädäntöä tai niihin liittyviä Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia. Esimerkkejä viranomaisten päätöksistä ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maaseutuviraston tekemä metsälain (1093/1996) 20 § 2 momentin mukainen metsänuudistamistöiden teettämispäätös - maaseutuviraston tekemä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 15 § 3 momentin mukainen takaisinperintäpäätös - alueellisen ympäristöviranomaisen tekemä luonnonsuojelulain (1096/1996) 57 § 1 momentin mukainen päätös ja - työsuojeluviranomaisen työsuojeluvalvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 15 §:n mukainen päätös tai 16 §:n mukainen käyttökielto. <p>2) <u>Metsäorganisaatioilla</u> tarkoitetaan Suomen metsäkeskusta, metsänhoitoyhdistyksiä, metsäteollisuusyrityksiä, Metsähallitusta sekä muita metsäsertifiointiin sitoutuneita organisaatioita.</p>

Otsikko	Kriteeri 2: Metsien puusto säilytetään hiilineluna
Kriteeri	<p>(ary) Hakkuissa ei ylitetä alueen suurinta kestäväää hakkuumäärää³⁾ auditointia edeltävällä viisivuotisjaksolla⁴⁾. Viisivuotisjakson hakkuumäärä⁵⁾ voi kuitenkin luonnontuhon vuoksi olla suurinta kestäväää hakkuumäärää suurempi. Kriteeriä sovelletaan, kun sertifioitu pinta-ala on vähintään 700 000 ha.</p> <p>(ry + mo) Metsävarojen määrä ja laatu turvataan huolehtimalla metsän uudistamisesta uudistushakkuissa.</p>
Indikaattorit	<p>(ary) Viisivuotisjakson hakkuumäärää verrataan alueelle laskettuun suurimpaan kestäväää hakkuumäärään.</p> <p>(ry + mo) Oikeuden tekemät ratkaisut ja viranomaisten päätökset¹⁾, joissa metsän omistajan/haltijan on todettu laiminlyöneen uudistamisveloitteen.</p>
Määritelmät	<p>3) <u>Suurimpana kestäväänä hakkuumääränä</u> pidetään kulloinkin voimassa olevan metsätalouden alueellista tavoiteohjelmaa varten tehdyn laskelman viisivuotiskaudelle suhteutettua keskiarvoa.</p> <p>4) Vastaavana aikana puustoon (runkopuuhun) sitoutuu enemmän hiiltä kuin sitä poistuu runkopuun korjuussa. Metsien puusto säilyy hiilineluna tietyinä ajanjaksona silloin kun puuston kasvu on suurempi kuin poistuma.</p> <p>5) <u>Hakkuumäärään</u> sisältyy vuosittaisen runkopuun eli tukki- ja kuitupuun sekä pienkiinteistöjen käyttämän polttopuun hakkuumäärä (Metsätalastollinen vuosikirja 2013, s. 186, taulukko 5.9 Hakkuukertymä alueittain).</p>

Otsikko	Kriteeri 3: Metsänkätöilmoituksella osoitetaan hakkuun laillisuus ja selvitetään ympäristönäkökohdat
Kriteeri	Hakkuihin liittyvien lakisäätteisten velvoitteiden ja metsäsertifioinnin kriteerien täyttymiseksi hakkuutoimenpidealueelle laaditaan ennen hakkuuta metsänkätöilmoitus tai erillinen ympäristöselvitys ⁶⁾ niissä tapauksissa, joissa metsänkätöilmoitus ei ole lakisäätäinen eikä sitä ole tehty. Kriteeri ei koske kotitarvehakkuita.
Indikaattorit	Hakkuuseen on tehty metsänkätöilmoitus tai erillinen ympäristöselvitys.
Määritelmät	6) <u>Ympäristöselvitys</u> sisältää arvon toimenpiteen tekemisen vaikutuksista seuraavien kohteiden ominaispiirteiden säilymiseen: <ul style="list-style-type: none"> - suojelualueet (kriteeri 9) - metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt (kriteeri 10) - uhanalaisten lajien elinpaikat (kriteeri 12) - kiinteät muinaisjäännökset (kriteeri 30) - maanomistajan omalla päätöksellään rajaamat tai kaavoituksella rajatut riistanhoito-, virkistys- tms. kohteet. Yleis-, asema- ja ranta-asemakaava-alueilla kaavan laadinnan yhteydessä laadittu ympäristöselvitys kattaa kriteerin vaatimuksen.

Otsikko	Kriteeri 4: Metsien hoito ja käyttö perustuu ajantasaisen metsävaratiedon hyödyntämiseen
Kriteeri	Metsänomistajalla on käytössään päätöksentekonsa tueksi ajantasaiset tiedot ⁷⁾ tilansa metsävaroista, luontokohteista ja kiinteistä muinaisjäännöksistä sekä arvio hakkuumahdollisuuksista ja metsänhoitotarpeista. (ary) Alueellisella metsäsuunnittelulla edistetään metsien kestävä hoitoa ja käyttöä.
Indikaattorit	(ary) Alueelle on laadittu metsien tilaa ja käyttöä kuvaava suunnitelma ⁸⁾ . Metsänomistajalla on metsätalouden tavoitteiden määrittelyssä sekä metsätoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa käytössään metsikkökohtaiset metsävaratiedot sertifioidulla alueella. Vaatimusta ei sovelleta, jos metsänomistajan sertifioidun metsätalousmaan pinta-ala on yhteensä alle 50 ha.
Määritelmät	7) <u>Tiedot</u> kattavat: <ul style="list-style-type: none"> - metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot - metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet - hakkuumahdollisuudet - Natura 2000 -alueet - kriteerissä 10 määritellyt metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt - kriteerissä 12 määritellyt uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat - valtion rahoittamat ympäristötukikohteet ja pysyvän suojelun kohteet - muinaisjäännösrekisteriin merkityt kiinteät muinaisjäännökset, joista on olemassa luotettavat sijaintitiedot. Tietojen ajantasaisuus tarkistetaan vähintään kymmenen vuoden välein. 8) Tällaiseksi <u>suunnitelmaksi</u> katsotaan esimerkiksi alueellinen metsäohjelma.

Otsikko	Kriteeri 5: Metsänhoitotöiden laatu varmistetaan
Kriteeri	Metsänomistajille metsäpalveluita tarjoavilla toimijoilla ⁹⁾ on käytössään laadunseuranta ¹⁰⁾ työn laadun hallintaan metsänuudistamiseen ja taimikonhoitoon liittyvissä töissä ¹¹⁾ .
Indikaattorit	(ary + ry) Metsänhoitotöitä toteuttavilla toimijoilla on laadunseuranta laadun varmistamiseen metsänhoitotöissä. Metsänomistajan ja toimijoiden metsäpalvelusopimuksissa on edellytetty, että toimijalla on käytössään laadunseuranta työn laadun varmistamiseen.
Määritelmät	9) <u>Toimijoilla</u> tarkoitetaan metsänomistajille metsäpalveluita tarjoavia yrityksiä kuten metsänhoitoyhdistyksiä, metsäyhtiöitä ja metsäpalveluyrittäjiä. 10) Työn <u>laadunseurannalla</u> tarkoitetaan menettelytapaa, jolla osoitetaan tehdyn työn laatu asetettuihin vaatimuksiin nähden. Laadunseuranta voi olla työn toteuttajan tekemää omavalvontaa ja/tai ulkopuolisen tahon tekemää seurantaa. 11) <u>Metsänhoitotöihin</u> luetaan kuuluviksi seuraavat työlajit: maanmuokkaus, kylvö, istutus, taimikon varhaisperkaus ja taimikonharvennus.

Otsikko	Kriteeri 6: Puuston terveydestä huolehditaan
Kriteeri	Kuusenjuurikäävän (<i>Heterobasidion parviporum</i>) ja männynjuurikäävän (<i>Heterobasidion annosum</i>) leviämistä estetään riskikohteiden ¹²⁾ puunkorjuussa. Juurikäävän torjunnassa käytetään käyttäjille turvallisia menetelmiä ¹³⁾ . Puunkorjuussa vältetään kasvamaan jäävän puuston vahingoittamista sekä puuston kasvuolosuhteita heikentäviä maastovaurioita. Puutavaran varastoinnissa huolehditaan hyönteistuhojen torjunnasta.
Indikaattorit (mittarit)	Juurikäävän torjuntatoimenpiteiden osuus sertifioidulla alueella ja toimijakohtaisesti ¹⁴⁾ on vähintään 85 % riskikohteiden hakkuupinta-alasta ¹⁵⁾ . Kasvatushakkuissa vaurioituneiden puiden keskimääräinen osuus on enintään viisi prosenttia kasvamaan jätetyistä kasvatuskelpoisista puista. Vaurioituneiden puiden osuus lasketaan vuosittain viiden edellisen vuoden korjuujäljen tarkastustulosten liukuvana keskiarvona. Kivennäismaiden ¹⁶⁾ kasvatushakkuissa metsäkoneiden aiheuttamien ajourapainumien keskimääräinen osuus on enintään viisi prosenttia ajourien pituudesta. Ajourapainumien osuus lasketaan vuosittain viiden edellisen vuoden korjuujäljen tarkastustulosten liukuvana keskiarvona. ^{17), 18)} Työn tilaajalla ⁵⁷⁾ on suositukset hakkuutyötä haittaavan alikasvoksen raivauksesta ennen hakkuuta.

	Puutavaran varastoinnissa noudatetaan metsätuhojen torjunnasta säädettyä lakia (1087/2013). Toimivaltainen viranomais ei ole päätöksellään asettanut lain 24 §:n mukaisia uhkasakkoja tai uhkia eikä antanut 25 §:n mukaisia tuomioita, jotka liittyvät hyönteistuhon torjunnan laiminlyönteihin puutavaran väliavarastoinnissa.
Määritelmät	<p>12) <u>Riskikohteilla</u> tarkoitetaan metsälain eteläisen ja keskisen Suomen alueilla sijaitsevia havupuuvaltaisia hakkuukohteita, joilla puunkorjuu tehdään toukokuun 1. päivän ja marraskuun 30. päivän välisenä aikana.</p> <p>13) <u>Käyttäjille turvallisia menetelmiä</u> ovat havupuukantojen käsittely harmaaorvakka- tai urealiuksella sekä sienitautien leviämistä aiheuttavien havupuiden kantojen poisto uudistushakkuualueelta. Uudistushakkuualue, jolta kannot on poistettu juurikäävän leviämisen estämiseksi, sisältyy torjuntatoimenpitein käsiteltyyn pinta-alaan.</p> <p>14) <u>Toimijalla</u> tarkoitetaan tässä kriteerissä hakkuuoikeuden haltijaa.</p> <p>15) <u>Torjunta-toimenpiteiden osuus</u> lasketaan käsiteltyjen ja riskikohteilla tehtyjen hakkuiden pinta-alojen suhteena. Laskelma tehdään sertifiointialueelta toimivilta metsäorganisaatioilta kerättyjen tietojen perusteella.</p> <p>16) Hakkuukohteet jaetaan kivennäis- ja turvemaiden kohteisiin. <u>Kivennäismaaksi</u> katsotaan kasvupaikka, jossa turvekerroksen paksuus on alle 30 cm.</p> <p>17) <u>Kasvatushakkuut, vaurioitunut puu, kasvatuskelpoinen puu ja ajourapainuma</u> sekä muut korjuujäljen mittaamisessa käytetyt termit on määritelty metsälaissa (1092/1996) ja valtioneuvoston asetuksessa metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013). Korjuujäljen tarkastusmenettelyn tulee olla vertailukelpoinen Suomen metsäkeskuksen ylläpitämän maastotarkastusohjeen kanssa.</p> <p>18) <u>Korjuujäljen tarkastukset</u> tuottavat omat puustovaurio- ja ajourapainumaprosentit tasa- ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuille. Kriteerin tarkoittama puustovaurioiden ja ajourapainumien osuus lasketaan vuosittain sertifiointialueella tehtyjen tasa- ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuiden kokonaispinta-aloilla painotettuna keskiarvona.</p>

Otsikko	Kriteeri 7: Energiapuuta korjataan kestävästi
Kriteeri	<p>Korjattaessa latvusmassaa ja kantoja hakkuualoilta toimitaan tavoilla, jotka ottavat huomioon hakkuualan puuntuotoskyvyn ja monimuotoisuuden sekä vesiensuojeluun liittyvät näkökohdat.</p> <p>Kasvatushakkuiden energiapuun korjuussa säästetään mahdollisuuksien mukaan riistatiheikköjä.</p> <p>Energiapuuviljelmiä varten ei oteta käyttöön luonnontilaisia soita.</p> <p>Uudistushakkuualoille jätetään korjaamatta biomassaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - latvusmassaa¹⁹⁾ noin 30 % mahdollisimman tasaisesti - säästökantoja²⁰⁾ vähintään 25 kpl/ha, savi- ja silttimailla vähintään 50 kpl/ha

	<p>- lisäksi aiemmissa hakkuissa jääneet kannot sekä alle 15 cm paksut kannot.</p> <p>Juurikäävän saastuttamilta alueilta voidaan korjata kaikki havupuun kannot.</p> <p>Energiapuun korjuussa ei korjata kriteerin 14 tarkoittamia eläviä säästöpuita eikä vaurioiteta järeitä lahopuita.</p> <p>Energiapuun korjuussa noudatetaan seuraavia kohdevalintaperusteita.</p> <p>a) uudistusalojen latvusmassan korjuuseen sopivat kohteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat. <p>b) uudistusalojen kantojen korjuuseen sopivat kohteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat - jos uudistusalalla on männynjuurikäpää, kaikki kangasmaiden kasvupaikat karukkokankaita lukuun ottamatta. <p>c) kasvatushakkuiden kokopuun korjuuseen sopivat kohteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuivahkot kankaat ja niitä viljavammat kivennäismaat ja vastaavat turvemaat. Kuitenkin jos kuusen osuus runkoluvusta on ennen harvennusta yli 75 %, kokopuun korjuuta ei tule tehdä. <p>d) boorinpuutoksesta kärsivissä kuusikoissa latvusmassaa voidaan korjata tai tehdä kokopuun korjuuta, jos metsikön puuston ravinnetasapaino turvataan boorilannoituksella.</p> <p>Biomassan säästämistä koskevat vaatimukset eivät koske yleis- ja asemakaava-alueiden niitä alueita, joilla metsälakia ei sovelleta.</p>
Indikaattorit	<p>Energiapuun korjuu on tapahtunut alueella kriteerin edellyttämällä tavalla, kun</p> <p>a) edellä mainittujen arviointitunnusten (korjuukohteiden valinta, uudistushakkuualoille jätettävän biomassan vähimmäismäärä, säästö- ja lahopuiden turvaaminen ja vesiensuojelutoimenpiteet) suhteen erinomaisiksi tai hyviksi arvioidujen kohteiden osuus korjuualasta on seurannan²¹⁾ tulosten perusteella vähintään 90 %</p> <p>b) luonnontilaisia soita ei ole ojitettu energiapuuviljelyksiä varten.</p>
Määritelmät	<p>19) <u>Latvusmassaa</u> ovat latvat, oksat, neulaset ja lehdet. Työn tilaajalla⁵⁷⁾ on ohjeet latvusmassan jättämistä koskevan vaatimuksen toteuttamiseen.</p> <p>20) <u>Säästökannoiksi</u> lasketaan viimeisimmässä hakkuussa syntyneet, halkaisijaltaan yli 15 cm paksut kannot.</p> <p>21) <u>Seuranta</u> voi olla sertifikaatin haltijan tai toimijan oma seurantajärjestelmä tai esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen toteuttama luonnonhoidon laadunseuranta.</p>

Otsikko	Kriteeri 8: Taimikot hoidetaan oikea-aikaisesti kuntoon
Kriteeri	<p>(ary + ry) Sertifiointialueen vuotuisesta taimikonhoitotarpeesta²²⁾ on tehty vuosittain vähintään 60 %.</p> <p>(mo) Metsänomistajan metsissä on tehty vähintään 60 % 5-vuotiskauden taimikonhoitotarpeesta²³⁾.</p>
Indikaattorit	<p>(ary) Luonnonvarakeskuksen tilastoimia taimikonhoidon²⁴⁾ työmääriä verrataan esimerkiksi valtakunnan metsien inventoinnissa (VMI) vastaavan alueen arvioituun taimikonhoitotarpeeseen²²⁾.</p> <p>(ry + mo) Taimikonhoidon²⁴⁾ työmääriä seurataan vuosittain ja toteutumaa verrataan metsävaratiedon perusteella tehtyihin toimenpide-ehdotuksiin²³⁾.</p> <p>(mo) Toteumaa arvioidaan viiden vuoden liukuvana keskiarvona.</p>
Määritelmät	<p>22) Alueellisessa ryhmäsertifiointinnissa <u>taimikonhoitotarve</u> on sertifiointijakson alkamisajankohtana voimassa oleva, esimerkiksi VMI:ssa alueelle arvioitu taimikonhoitopinta-alaehdotus (seuraavan viisivuotiskauden aikana hoitoa tarvitsevat taimikot).</p> <p>23) Taimikonhoitotarpeeseen lasketaan metsikkökuviot, joihin on metsävaratiedoissa merkitty taimikonhoitoehdotus (lähimmän viisivuotiskauden aikana toteutettavat).</p> <p>24) Taimikonhoitoon kuuluvat seuraavat työlajit: taimikon varhaisperkaus ja taimikonharvennus.</p>

Otsikko	Kriteeri 9: Suojelualueiden suojeluarvot turvataan
Kriteeri	Suojelualueiden ²⁵⁾ tai Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden suojeluarvoja ei heikennetä metsätalouden toimenpiteillä.
Indikaattorit	<p>(ary) Suojelualueiden ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden sijaintitiedot ovat metsäviranomaisen ja alueella toimivien metsäorganisaatioiden tiedossa ja muiden metsäsertifiointiin sitoutuneiden toimijoiden tiedossa tarvittavin osin.</p> <p>Metsänomistajan metsissä sijaitsevien suojelualueiden ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden sijaintitiedot ovat metsänomistajan tiedossa.</p> <p>Alueelliset ympäristöviranomaiset eivät ole todenneet suojelualueilla tai niiden ulkopuolella tehdyistä metsätalouden toimenpiteistä suojelualueille aiheutuneita suojeluarvojen heikennyksiä.</p> <p>Alueelliset ympäristöviranomaiset eivät ole todenneet Natura 2000-alueilla metsätalouden toimenpiteistä aiheutuneita suojeluarvojen heikennyksiä. Natura-alueilla metsätaloustoimenpiteet tehdään sen lain asettamin velvoittein, jolla Natura-alue on perustettu. Lisäksi noudatetaan ympäristöviranomaisen ja maanomistajan yhteisesti sopimaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa tai vastaavaa.</p>
Määritelmät	25) Kriteerissä tarkoitettuja <u>suojelualueita</u> ovat luonnonsuojelulain mukaisesti perustetut luonnonsuojelualueet.

Otsikko	Kriteeri 10: Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään
Kriteeri	<p>Metsien hoito- ja käyttötoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään siten, että seuraavat vaatimukset toteutuvat:</p> <p>a) Luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:n mukaisia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia suojeltuja metsäisiä luontotyyppisiä, jotka luonnonsuojeluviranomainen on luonnonsuojelulain 30 §:n mukaisesti päätöksellään määritellyt ja antanut päätöksen tiedoksi maanomistajalle tai haltijalle, ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä kohteella vaarantuu.</p> <p>b) Metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisten luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten sekä ympäristöstään selvästi erottuvien erityisen tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tai vahvistavalla tavalla. Kohteissa ovat sallittuja myös ne toimenpiteet, joille metsäviranomaisen on myöntänyt luvan metsälain 11 §:n perusteella.</p> <p>c) Lisäksi toimenpiteissä säilytetään jäljempänä lueteltujen luonnonsuojelullisesti arvokkaiden elinympäristöjen biologista monimuotoisuutta luonnehtivat, tärkeimmät ominaispiirteet valtaosalla ao. kohteesta. Elinympäristöt ovat tärkeimmiltä ominaispiirteiltään luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, selvästi maastossa havaittavia ja tunnistettavissa olevia.</p>

Kohdan c) luonnonsuojelullisesti arvokkaat elinympäristöt, niiden tärkeimmät säilytettävät ominaispiirteet ja keinot näiden ominaispiirteiden säilyttämiseksi ovat:

1. *Supat ja luontaisesti puuttomat tai vähäpuustoiset paahderinteet*

Kriteerissä tarkoitettujen suppien syvyys on vähintään 10 metriä ja niiden alaosassa on selvästi havaittava kellarimainen pienilmasto. Tärkein säilytettävä ominaispiirre on pienilmaston synnyttämä, ympäristöstään erottuva kasvillisuus, joka säilytetään rajoittamalla hakkuut vain supan reunojen ylimpään osaan. Kriteerissä tarkoitettujen puuttomat tai vähäpuustoiset paahderinteet sijaitsevat harjujen kaakkois-, etelä-, lounais- ja länsisuuntaisilla rinteillä. Tärkein säilytettävä ominaispiirre on paahdelajisto, joka säilytetään jättämällä kohde metsittämättä.

2. *Ojittamattomat korvet*

Kriteerin tarkoittamiin elinympäristöihin sisältyvät ojittamattomat²⁶⁾ kuusivaltaiset korvet, jotka eivät lukeudu metsälain 10 §:ssä erityisen tärkeisiin elinympäristöihin, ja joissa kuollutta puustoa on vähintään 20 m³/ha. Alle puolen hehtaarin kohteella kuollutta puustoa tulee olla vähintään 10 m³. Korprien tärkein säilytettävä ominaispiirre on pohjaveden pinnan korkea taso, jota ylläpidetään jättämällä kohteet ojittamatta. Korprien puustoa voidaan käsitellä kasvatushakkuin sekä yksittäisiä puita poistamalla.

3. *Ojittamattomat lettorämeet*

Ojittamattomien lettorämeiden säilytettävät ominaispiirteet ovat rimpi- ja mätäspintojen vaihtelu ja turpeen runsasravinteisuus. Näitä ylläpidetään jättämällä lettorämeet ojittamatta ja metsänkäsittelyn ulkopuolelle.

4. *Lehtipuuvaltaiset lehdot*

Kriteerissä tarkoitettujen, taimikkovaihetta vanhempien lehtojen tärkein säilytettävä ominaispiirre on useasta puulajista koostunut lehtipuuvaltainen²⁷⁾ puusto. Kasvatushakkuissa toimitaan siten, että lehtipuuvaltaisuus säilyy.

5. *Puustoltaan vanhat metsät*

Puustoltaan vanhalla metsällä tarkoitetaan metsää, jossa täytyvät seuraavat vaatimukset:

- I. Vallitsevan puuston ikä on Etelä-Suomessa yli 160 vuotta ja Pohjois-Suomessa yli 200 vuotta²⁸⁾
- II. Puusto on muodostunut erikokoisista puista tai koostuu useasta latvuskerroksesta ja puulajista taikka on myöhäisen sukessiovaiheen kuusikko
- III. Puustoa ei ole käsitelty harsinta-, kasvatus- eikä väljennyshakkuin 60 vuoteen. Aiemmat harsinta-, kasvatus- tai väljennyshakkuut eivät ole muuttaneet metsän luontaisia rakennepiirteitä eikä hakkuiden jäljiltä esiinny kantoja enempää kuin 20 kpl/ha
- IV. Puustossa on vanhoja lehtipuita sekä lisäksi lahopuita, keloja ja maapuuta Etelä-Suomessa vähintään 15 % ja Pohjois-Suomessa vähintään 20 % puuston tilavuudesta.

Kohteen ominaispiirteet säilytetään jättämällä metsikkö metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle.

	<p>6. <i>Luonnontilaiset tulvametsät ja metsäluhdat</i> Kriteerin tarkoittamia tulvametsiä ja metsäluhtia luonnehtii vuotuinen tulvarytmi. Meren, järvien, jokien ja purojen luontaisen tulvimisen ja pintaveden vaihtelujen aikaansaamien kangasmaiden tulvametsiköiden ja turvemaiden metsäluhtien tärkein ominaispiirre on pintaveden luonnollinen vaihtelu, jota säilytetään jättämällä alueet ojittamatta. Puustoa voidaan käsitellä kasvatus- ja suojuspuuhakkuuin tai yksittäisiä puita poistamalla lahoppuun säilyminen turvaten.</p> <p>Mikäli tässä kriteerissä tarkoitettujen arvokkaiden elinympäristöjen pinta-alaosuus on yli viisi prosenttia metsänomistajan omistaman ja sertifioinnin piiriin kuuluvan metsä- ja kitumaan pinta-alasta, voidaan kohdassa c) lueteltuja kohteita kohdan 5 puustoltaan vanhoja metsiä lukuun ottamatta jättää vähimmäispinta-alaosuuden ylimenevältä osalta edellä esitettyjen toimenpiderajoitusten ulkopuolelle.</p>
Indikaattorit	<p>Arvokkaiden elinympäristöjen säilyminen metsätalouden toimenpiteissä:</p> <p>a) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten kohteiden ominaispiirteiden säilyminen on vaarantunut.</p> <p>b) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet eivät ole säilyneet.</p> <p>Kohdissa a) ja b) ominaispiirteet eivät ole säilyneet kriteerissä tarkoitettulla tavalla, jos kohteella on toimittu tahallaan tai tuottamuksellisesti luonnonsuojelu- tai metsälain vastaisesti.</p> <p>Kohdassa c) kuvatut luonnonsuojelullisesti arvokkaat elinympäristöt ovat säilyneet ennallaan tai lähes ennallaan seurantatulosten²¹⁾ perusteella. "Lähes ennallaan" tarkoittaa, että kohdassa c) lueteltujen elinympäristöjen tärkeimmät, säilytettävät ominaispiirteet ovat säilyneet yli 90 prosentilla kohteiden kokonaispinta-alasta.</p>
Määritelmät	<p>26) Kriteerin mukaisia <u>korpia</u> ovat ojittamattomat korvet sekä sellaiset ojitettut korvet, joissa ojituksella ei enää ole kuivattavaa vaikutusta.</p> <p>27) <u>Lehtipuuvaltaisella</u> tarkoitetaan lehtoa, jossa lehtipuiden osuus puuston tilavuudesta on yli 50 %.</p> <p>28) <u>Pohjois-Suomi</u> käsittää Suomen metsäkeskuksen Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin alueyksiköiden alueet. <u>Etelä-Suomi</u> käsittää muut alueyksikköalueet.</p>

Otsikko	Kriteeri 11: Suoluonnon monimuotoisuutta ylläpidetään
Kriteeri	Luonnontilaisten ²⁹⁾ ja harvinaistuneiden ³⁰⁾ suotyyppeiden säilyminen turvataan.
Indikaattorit	<p>Luonnontilaisia soita ei uudisojiteta³¹⁾.</p> <p>Kunnostusojituksia tehdään vain sellaisilla alueilla, joilla ojitus on lisännyt selvästi puuston kasvua³²⁾.</p> <p>Kunnostusojituksessa ja muussa vesitalouden järjestelyssä otetaan erityisesti huomioon harvinaistuneet suotyypit sekä niiden luonnontilaan palautumisen mahdollisuudet.</p> <p>Luonnontilaisten avosoiden sekä ennallistumaan jätettävien puuntuotannollisesti vähätuottoisten turvemaiden³²⁾ reunaan jätetään riistanhoidollinen 5–10 metriä leveä suojakaista, jolla ei tehdä maanpinnan muokkausta eikä nosteta kantoja ja jolla säilytetään pensaskerros sekä pienikokoista³³⁾ puustoa.</p>
Määritelmät	<p>29) <u>Luonnontilainen suo</u> on ekosysteemi, joka kerryttää turvetta ja jossa ei ole näkyvissä ihmistoiminnan aiheuttamia luontaisen vesitalouden muutoksia tai muita merkittäviä ihmistoiminnan jälkiä. Kasvupaikka on suota, jos maata peittää turvekerros tai pintakasvillisuudesta yli 75 % on suokasvillisuutta. Kasvatushakkuin säännöllisesti hoidettua metsää, joka ei sisälly kriteerissä 10 määriteltyihin erityisen arvokkaisiin elinympäristöihin, ei pidetä kriteerin tarkoittamana luonnontilaisena suona.</p> <p>30) <u>Harvinaistuneilla suotyypeillä</u> tarkoitetaan luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin (LuTu 2008) erittäin tai äärimmäinen uhanalaiseksi luokiteltuja (EN- ja CR-luokat) suoluontotyyppisiä Etelä- ja Pohjois-Suomen alueella. Kohteet on lueteltu standardin liitteessä 2.</p> <p>31) <u>Uudisojituksella</u> ei tarkoiteta yksittäisten laskuojien tekoa luonnontilaisille soille välttämättömästä ojitusteknisestä syystä. Kunnostusojitusalueisiin sisältyviä ojittamattomia suoalueen osia voidaan ojittaa, mikäli se on tarkoituksenmukaista ojitusalueen vesitalouden järjestelyn kannalta eikä se vaaranna merkittävästi kunnostusojitusalueella suo- ja metsäluonnon monimuotoisuutta. Kriteeri ei rajoita metsälain perusteella mahdollisesti edellytettyä vesitalouden järjestelyä turvemaiden uudistusaloilla eikä uusjakojen tukemisesta annetun lain (24/1981) tarkoittamia ojituksia.</p> <p>32) Kunnostusojituksen tulee olla taloudellisesti tarkoituksenmukaista ottaen huomioon kasvupaikan ravinteisuus, lämpösumma ja kohteella kasvavan puuston määrä. <u>Tarkoituksenmukaisiksi kunnostusojituskohteiksi ei katsota puuntuotannollisesti vähätuottoisia turvemaita, joilla runkopuun vuotuinen kasvu on alle kuutiometrin hehtaaria kohden ja joita ei koske metsälain 5a §:n mukainen uudistamisvelvoite.</u></p> <p>33) <u>Pienikokoiseksi puustoksi</u> katsotaan rinnankorkeusläpimitaltaan alle 7 cm puusto.</p>

Otsikko	Kriteeri 12: Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan
Kriteeri	<p>Metsätalouden toimenpiteissä turvataan</p> <ul style="list-style-type: none"> a) erityisesti suojeltavien lajien³⁴⁾ tunnetut elinpaikat, jotka alueellinen ELY-keskus on rajannut ja ilmoittanut kohteen omistajille ja/tai haltijoille b) luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien³⁵⁾ lisääntymis- ja levähdyspaikat c) muiden uhanalaisten lajien³⁴⁾ tiedossa olevat elinpaikat Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -toimintamallin³⁶⁾ mukaisesti.
Indikaattorit	<p>(ary) Metsäorganisaatiot²⁾ ovat ottaneet käyttöön metsä- ja ympäristöhallinnon yhteistyössä laatiman toimintamallin³⁶⁾ uhanalaisten lajien esiintymätiedon käytöstä.</p> <p>Alueellisen ELY-keskusten rajaamat ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti kohteen maanomistajalle ja/tai haltijalle ilmoittamat, erityisesti suojeltavien lajien elinpaikat, joiden käsittelyohje tai -suositus³⁷⁾ on annettu kohteen omistajalle/haltijalle.</p> <p>Luonnonsuojelulain 49 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 5 mukaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat.</p> <p>Muiden uhanalaisten lajien metsänomistajalle tiedoksi saatetut elinpaikat Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -toimintamallin mukaisesti.</p>
Määritelmät	<p>34) Luettelo <u>erityisesti suojeltavista ja muista uhanalaisista lajeista</u> on valtioneuvoston luonnonsuojeluasetuksen muuttamisesta antaman asetuksen (913/2005) liitteessä 4.</p> <p>35) <u>Luontodirektiivin liitteen IV(a)</u> Suomessa esiintyvät <u>eläinlajit</u> on lueteltu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 5.</p> <p>36) <u>Toimintamallilla</u> tarkoitetaan Uhanalaisten lajien turvaaminen metsätaloudessa -hankkeessa valmisteltua ja vuonna 2010 julkaistua toimintamallia.</p> <p>37) Kohdekohtainen <u>käsittelyohje</u>, jonka alueellinen ympäristöviranomaisen on antanut kohteen omistajan ja/tai haltijan tietoon.</p>

Otsikko	Kriteeri 13: Luonnonhoidollisilla poltoilla ja kulotuksilla edistetään metsälajien monimuotoisuutta
Kriteeri	Metsäpaloista ja palon vaurioittamasta puuaineksesta riippuvaisen lajiston elinympäristöjä ylläpidetään ja lisätään luonnonhoidollisilla kulotuksilla ja poltoilla. Kriteeriä ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa tai jos sertifioidun metsätalousmaan pinta-ala on yhteensä alle 200 000 ha.
Indikaattorit (mittarit)	Alueella vuosittain tehtyjen luonnonhoidollisten kulotusten lukumäärä ³⁸⁾ on vähintään 1 kulotus/vuosi/200 000 hehtaaria ³⁹⁾ . Mikäli sääolot ovat alueella olleet kulotukselle poikkeuksellisen epäsuotuisat, tämä otetaan huomioon kulotusmäärän toteutumista arvioitaessa.
Määritelmät	38) <u>Kulotusten lukumäärään</u> luetaan paahderinteiden ja säästöpuuryhmien poltot, uudistusalojen kulotukset sekä kaskeamiset, yli viiden hehtaarin laajuiset metsäpalot ja suojelualueilla tehdyt ennallistamispoltot. 39) <u>Hehtaarimäärä</u> tulkitaan sertifioidun metsätalousmaan pinta-alan mukaan.

Otsikko	Kriteeri 14: Säästö- ja runkolahopuustoa jätetään metsätalouden toimenpiteissä
Kriteeri	Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi kasvatus- ja uudistushakkuukohteille jätetään pysyvästi sekä säästöpuita ⁴⁰⁾ että järeää runkolahopuustoa ⁴¹⁾ .
Indikaattorit	Hakkuissa pysyvästi jätettyjen säästö- ja lahopuiden lukumäärä on yhteensä keskimäärin vähintään 10 kappaletta hehtaarilla leimikkotasolla ⁴²⁾ . Säästöpuut voidaan keskittää leimikkotasolla.
Määritelmät	40) <u>Säästöpuut</u> ovat eläviä, maamme luontaiseen lajistoon kuuluvia puita. Säästöpuiksi jätetään <ul style="list-style-type: none"> - petolintujen pesäpuut - järeät katajat - vanhat palokoroiset puut - aiemman puusukupolven järeitä puuyksilöitä - muodoltaan poikkeuksellisia puuyksilöitä - jaloja lehtipuita - kookkaita haapoja - puumaisia raitoja, tuomia ja pihlajia - tervaleppiä - kolopuita. Edellä lueteltujen ja järeän runkolahopuuston puuttuessa jätetään säästöpuiksi biologisen monimuotoisuuden kannalta hyödyllisiä, rinnankorkeuslähimitaltaan vähintään 10 cm paksuja puita, joilla on hyvät

	<p>edellytykset kehittyä vanhoiksi puiksi.</p> <p>Säästöpuut jätetään ensisijaisesti ryhmiin ja kriteerissä 10 lueteltujen arvokkaiden elinympäristöjen välittömään läheisyyteen, kriteerin 11 tarkoittamien avosoiden reunaan jätetyille suojakaistoille sekä kriteerin 17 tarkoittamien vesistöjen ja pienvesien suojakaistoille. Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien maanpinta säilytetään rikkomattomana, eikä niiden alustoja raivata. Säästöpuita ei tule jättää turvallisuusriskin takia tärkeiden rakenteiden, kuten liikenneväylien tai sähkö- ja puhelinlinjojen, välittömään läheisyyteen eikä muinaisjäännösten päälle. Osa säästöpuista voidaan tehdä tekopötkelöiksi.</p> <p>Kriteerissä 11 ja 17 tarkoitetuille suojakaistoille jätetyt puut sisältyvät säästöpuuston määrään, kun ne täyttävät säästöpuustolle asetetun läpimittavaatimuksen.</p> <p>41) <u>Runkolahopuustolla</u> tarkoitetaan rinnankorkeusläpimitaltaan yli 20 cm paksuja keloja ja muita kuolleita pystypuita, pötkelöitä ja maapuita. Lahopuulla ei tarkoiteta taloudellista käyttötarkoitusta varten pystyyn kuivatettuja keloja eikä kuollutta havupuustoa silloin, kun sen korjaamatta jättäminen olisi vastoin lakia metsätuhojen torjunnasta (1087/2013).</p> <p>42) <u>Leimikolla</u> tarkoitetaan puunkorjuuta varten rajattua tai merkittyä saman metsänomistajan omistamaa metsäaluetta, joka voi koostua useista erillisistä ja eri tavoin sekä eri aikaan hakattavista metsikkökuvioista.</p>
--	---

Otsikko	Kriteeri 15: Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja
Kriteeri	Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja ⁴³⁾ erityistapauksia ⁴⁴⁾ lukuun ottamatta.
Indikaattorit	Vuosittain on laadittu yhteenveto muiden kuin Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvien puulajien uudistamisesta.
Määritelmät	<p>43) Siperianlehtikuusi rinnastetaan <u>Suomen luontaiseen lajistoon kuuluviin puulajeihin</u>.</p> <p>44) <u>Erytyistapauksia</u> ovat muun muassa puisto- ja taajamametsiköiden perustaminen, joulukuusten kasvatus ja havujen tuotanto, maiseman hoidon tai kulttuuriympäristön säilymisen vuoksi istutetut metsiköt ja puut sekä hybridihaavan viljely.</p>

Otsikko	Kriteeri 16: Muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa ei käytetä
Kriteeri	Metsänviljelyssä ei käytetä muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa eikä muutakaan metsänviljelyaineistoa, jonka käyttöä viranomaisen ⁴⁵⁾ ei ole hyväksynyt.
Indikaattorit	Muuntogeenistä metsänviljelyaineistoa ei ole metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) valvonnasta vastaavien viranomaisten tietojen mukaan käytetty metsänviljelyssä.
Määritelmät	45) Metsänviljelyaineiston kaupan valvonnasta ja metsänviljelyaineiston hyväksymisestä vastaava viranomainen Suomessa on Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Otsikko	Kriteeri 17: Vesistöjen ja pienvesien läheisyydessä toimittaessa huolehditaan vesiensuojelusta
Kriteeri	<p>Vesistöjen⁴⁶⁾ ja lähteiden varteen jätetään kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova suojakaista, jossa säilytetään kasvillisuuden kerroksellisuus. Latvusmassan jättämistä suojakaistalle vältetään.</p> <p>Suojakaistalla ei tehdä</p> <ul style="list-style-type: none"> - maanmuokkausta - lannoitusta - kantojen korjuuta - pensaskerroksen kasvillisuuden raivausta⁴⁷⁾ - kemiallista torjuntaa kasvinsuojeluaineilla⁴⁸⁾. <p>Suojakaistalta voidaan poimia muuta puustoa kuin kriteerissä 14 mainittuja säästö- ja lahopuita siten, että kaistalla olevaa pensaskerrosta ja pienikokoista³³⁾ puustoa säilytetään.</p>
Indikaattorit	Käsittelyalueella ⁴⁹⁾ suojakaista on säilynyt kriteerin edellyttämällä tavalla silloin, kun seurannan perusteella ²¹⁾ suojakaistan pituudesta yli 90 prosentilla maanpinta on pysynyt rikkoutumattomana ja kasvillisuudessa on säilynyt kerroksellisuutta. Suojakaistan leveys on rannan kasvillisuus ja maaston muoto huomioon ottaen vähintään 5–10 metriä.
Määritelmät	<p>46) <u>Vesistöihin</u> luokitellaan kuuluvan meret, järvet, lammet, joet ja purot.</p> <p>47) Maisemallisista tai luonnonhoidollisista syistä, voidaan raivata pensaskerrosta tai pienikokoista puustoa vesistöjen rannoilla.</p> <p>48) <u>Kasvinsuojeluaineella</u> tarkoitetaan lain kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 määritelmän mukaista kasvinsuojeluainetta.</p> <p>49) <u>Käsittelyalue</u> on yhdestä tai useammasta metsikkökuvioista koostuva kokonaisuus tai kartalle rajattu alue, jolla tehdään samantyyppisiä hakkuu- tai muita metsänhoitotoimenpiteitä pääasiassa koko alueella.</p>

Otsikko	Kriteeri 18: Vesiensuojelusta huolehditaan kunnostusojitus- ja ojitusmätästyskohteilla
Kriteeri	Kunnostusojitussuunnitelmiin sisältyy vesiensuojelusuunnitelma, johon sisältyvät vesiensuojelutoimenpiteet on toteutettu tarkoituksenmukaisella tavalla. Uudistusaloilla, joilta johdetaan vesiä laskuojaan, toteutetaan tarkoituksenmukaiset vesiensuojelutoimenpiteet.
Indikaattorit	Vesiensuojelusuunnitelmiin sisältyvät muun muassa: <ul style="list-style-type: none"> - kunnostusojitukseen liittyvien toimenpiteiden vaikutus vesistöjen veden korkeuteen - kriteereissä 10 määriteltyjen arvokkaiden elinympäristöjen ja kriteerissä 11 määriteltyjen harvinaisten ja harvinaistuneiden suotyypin huomioon ottaminen - kunnostusojituksesta mahdollisesti aiheutuva maaperän syöpymisvaara - kaltevuussuhteet ja vesien johtaminen pois kunnostusojitusalueelta - vesiensuojelutoimenpiteet ja niiden mitoitus. <p>Vähäistä suuremmasta kunnostusojitushankkeesta on tehty ilmoitus⁵⁰⁾ ELY-keskukselle.</p>
Määritelmät	50) <u>Ilmoituksella</u> tarkoitetaan vesilain (587/2011, 5 luku 6 §) mukaista ilmoitusta.

Otsikko	Kriteeri 19: Pohjavesien laatu turvataan metsätalouden toimenpiteissä
Kriteeri	Vedenhankintaa varten tärkeillä (luokka I) ja soveltuvilla (luokka II) pohjavesialueilla ⁵¹⁾ ei käytetä ⁵²⁾ kemiallisia kasvinsuojeluaineita. Vedenhankintaa varten tärkeillä (luokka I) pohjavesialueilla ei käytetä lannoitteita. Turvemaiden tuhkalannoitus on kuitenkin sallittua. Kantoja ei korjata luokan I pohjavesialueilta.
Indikaattorit	(ary) Metsäorganisaatioilla ²⁾ on käytössään tai saatavilla vedenhankintaa varten tärkeiden (luokka I) ja soveltuvien (luokka II) pohjavesialueiden sijaintitiedot. (ary) Torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön rajoitukset on otettu huomioon metsäorganisaatioiden ²⁾ työohjeissa ja suosituksissa. Luokan I pohjavesialueilla ei ole todettu seurannassa ²¹⁾ kantojen korjuukohteita. (ry + mo) Metsänomistajan saatavissa ovat sijaintitiedot vedenhankintaa varten tärkeistä (luokka I) ja soveltuvista (luokka II) pohjavesialueista. (ry + mo) Torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön rajoitukset on otettu huomioon niiden käytössä. Kantojen korjuukohteita ei todeta luokan I pohjavesialueilla.

Määritelmät	<p>51) Suomen <u>pohjavedet</u> on luokiteltu käyttökelpoisuutensa ja suojelutarpeensa perusteella vedenhankintaa varten tärkeisiin (luokka I), vedenhankintaan soveltuviin (luokka II) ja muihin (luokka III) pohjavesialueisiin.</p> <p>52) Kasvinsuojeluaineiden <u>käytöllä</u> ei tarkoiteta taimitarhoilla tukkimiehentäin torjunta-aineella käsiteltyjen taimien istutusta pohjavesialueella eikä kantokäsittelyaineiden levitystä, kun levityksessä noudatetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes⁵³) kasvinsuojelurekisterissä antamia ohjeita ja rajoituksia.</p>
--------------------	---

Otsikko	Kriteeri 20: Kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti
Kriteeri	<p>Metsien hoidossa ja puunkorjuussa käytetään vain hyväksytyjä⁵³ kasvinsuojeluaineita.</p> <p>Lehtipuuvesakkoja ei käsitellä metsänuudistamisaloilla eikä taimikoissa kemiallisin lehvästöruihkutuksin lukuun ottamatta käsittelyä haavan vesakoiden levittämän sienitaudin hävittämiseksi männyn taimikoista.</p> <p>Kriteerissä 10 tarkoitetuissa arvokkaissa elinympäristöissä ei käytetä kemiallisia kasvinsuojeluaineita.</p> <p>Kasvinsuojeluaineita käytetään vain välttämättömissä tapauksissa. Näitä voivat olla esimerkiksi metsänuudistamisaloilla taimia haittaavan pintakasvillisuuden torjunta, lehtipuiden kantojen käsittely, tukkimiehentäin torjunta, hirvieläinten aiheuttamien tuhojen torjunta ja metsissä tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevien havupuutavaravarojen käsittely hyönteistuhon leviämisen estämiseksi.</p> <p>Kasvinsuojeluaineiden käyttö juurikäävän leviämisen estämiseksi on sallittua kantokäsittelyllä muualla kuin kriteerissä 10 tarkoitetuissa arvokkaissa elinympäristöissä.</p>
Indikaattorit	<p>(ary) Kasvinsuojeluaineiden suositeltava käyttäminen metsätalouden eri toimenpiteissä sisältyy metsäorganisaatioiden²⁾ työohjeisiin ja suosituksiin.</p> <p>Metsänomistajalla on käyttämiensä kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeet.</p>
Määritelmät	<p>53) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) <u>hyväksyy</u> ja rekisteröi markkinoille tulevat kasvinsuojeluaineet. Valmisteiden biologinen hajoavuus on arvioitu valmisteen hyväksymisen yhteydessä ja markkinoilla on vain sellaisia valmisteita, joissa biologinen hajoavuus on hyväksyttävällä tasolla. Hyväksytyt kasvinsuojeluaineet on listattu Tukesin kasvinsuojelurekisterissä.</p>

Otsikko	Kriteeri 21: Työntekijöiden osaaminen varmistetaan
Kriteeri	Työntekijöiden riittävä ammatillinen osaaminen varmistetaan.
Indikaattorit	<p>Työn- ja urakanantajalla⁵⁴⁾ on näyttöä siitä, että se on varmistunut työn toteuttajien riittävästä osaamisesta kuhunkin tehtävään olevaan työhön.</p> <p>Työnantajalla on näyttöä siitä, että se huolehtii ammatillisen osaamisen⁵⁵⁾ ylläpidosta ja tarvittavasta kehittämisestä työsuhteen kestäessä.</p> <p>Työn tekijällä on käytössään työssä tarvittavat yleisohjeet.</p> <p>Työn tekijälle on annettu työmaakohtaiset työohjeet ja kartat, joissa on merkitty työmaan rajaus sekä huomioitu laatu-, ympäristö- ja muut vaatimukset⁵⁶⁾. Tilaaaja⁵⁷⁾ vastaa ellei muuta ole sovittu, että epäselvä työmaan raja, toimenpiteen raja sekä vaikeasti havaittava erityisen arvokas luontokohde merkitään maastoon.</p>
Määritelmät	<p>54) <u>Työn- ja urakanantajalla</u> tarkoitetaan tapauksesta riippuen työnantajarekisteriin rekisteröityntä työnantajaa, puunkorjuutyömaan haltijaa tai aliurakoitsijan urakanantajaa. Tiedot työnantajarekisteriin rekisteröidyistä työnantajista on saatavissa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ).</p> <p>55) <u>Ammatillisen osaamisen</u> voi saada joko ammatillisen koulutuksen tai työkokemuksen kautta.</p> <p>56) <u>Muu vaatimus</u> on esimerkiksi latvusmassan poistaminen niiltä ulkoilureiteiltä, joista on tehty sopimus maanomistajan ja reitin ylläpitäjän kesken.</p> <p>57) <u>Tilaajalla</u> tarkoitetaan luonnollista tai juridista henkilöä, joka urakointipalvelun ostajana ja työn teettäjänä tekee urakointisopimuksen ja jolle työntulos luovutetaan.</p>

Otsikko	Kriteeri 22: Työturvallisuudesta, työhyvinvoinnista ja tasa-arvosta huolehditaan
Kriteeri	Työn toteuttajille ja työntekijöille luodaan edellytykset turvalliseen ja laadukkaaseen työntekoon.
Indikaattorit	<p>Työn- ja urakanantajalla⁵⁴⁾ on menettely, jolla ne varmistavat, että teetetty työ ei vaaranna työn toteuttajien/työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä.</p> <p>Työn toteuttajalla/Työntekijällä on käytössään yleiset työturvallisuusohjeet.</p> <p>Työnantaja tunnistaa ja ottaa toiminnassaan huomioon työstä, työolosuhteista ja työajoista⁵⁸⁾ aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät.</p> <p>Työnantaja on järjestänyt lainmukaisen työterveyshuollon⁵⁹⁾.</p> <p>Työnantaja järjestää olosuhteisiin sopivaa työkykyä ylläpitävää toimintaa.</p>

	<p>Työnantaja, jonka henkilöstö on säännöllisesti vähintään⁶⁰⁾ 30 henkeä, laatii vuosittain yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevan tasa-arvosuunnitelman lain⁶¹⁾ vaatimusten mukaisesti.</p> <p>Edellä mainitut indikaattorit voidaan osoittaa täytetyksi, jos ne sisältyvät organisaation työsuojelun toimintaohjelmaan tai henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan.</p> <p>Työn toteuttajalle/työntekijälle on annettu tiedoksi työtä/työmaata koskevat työturvallisuutta mahdollisesti vaarantavat tekijät ja maastokohdat.</p> <p>Työhön liittyvät ohjeet on annettu työn toteuttajan/työntekijän ymmärtämällä kielellä⁶²⁾.</p> <p>Työntekijällä on tarvittaessa käytettävissään yhteistä kieltä puhuva ja ymmärtävä tulkkaustaitoinen henkilö työhön liittyvissä asioissa.</p>
Määritelmät	<p>58) <u>Työajoista</u> johtuvien haitta- ja vaaratekijöiden tunnistaminen perustuu työturvallisuuslakiin (738/2002, 10§).</p> <p>59) työterveyshuoltolaki (1383/2001)</p> <p>60) palveluksessa olevien työntekijöiden määrä joulukuun 31. päivänä</p> <p>61) laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)</p> <p>62) Kun kyseessä on kielilain (423/2003) 3 §:ssä määritelty julkinen työn- tai urakanantaja, noudatetaan myös kielilakia ja saamelaiden kotiseutualueella saamen kielilakia (1086/2003).</p>

Otsikko	Kriteeri 23: Työnantajavelvoitteita noudatetaan
Kriteeri	<p>Työn- ja urakanantajat⁵⁴⁾ noudattavat työ- ja sosiaalilainsäädäntöä⁶³⁾, työehtosopimuksia⁶⁴⁾ sekä ulkomaalaisen työvoiman käyttöä koskevaa lainsäädäntöä.</p> <p>Työn- ja urakanantajat antavat työpaikkojen henkilöstön edustajalle tilaajavastuulain edellyttämät tiedot⁶⁵⁾.</p>
Indikaattorit (mittarit)	<p>Työnantaja tuntee häntä velvoittavien työehtosopimusten, työ- ja sosiaalilainsäädännön sekä ulkomaalaista työvoimaa käytettäessä sitä koskevan lainsäädännön velvoitteet ja työnantajalla on menettelytapa-ohje, joilla varmistetaan voimassa olevan lainsäädännön noudattaminen.</p> <p>Työnantajat tekevät työsopimukset kirjallisina ja arkistovat ne.</p> <p>Työaikalain piirissä olevien työntekijöiden työaikakirjanpito järjestetään ja tehtyyn työaikaan perustuvat korvaukset ja lisät korvataan työaikalain tai työehtosopimusten edellyttämällä tavalla.⁶⁶⁾</p> <p>Työehtosopimusten ja edellä mainitun lainsäädännön rikkomuksista alueella pyydetään lausunnot työntekijäjärjestöiltä.</p>

	<p>Työnteon alkaessa työnantajan taikka tilaajan⁵⁷⁾ on varmistuttava, että hänen sopimuskumppaninaan olevaa ulkomaalaista työn toteuttajaa taikka työntekijää on informoitu hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan työn tekijänä Suomessa⁶⁷⁾.</p>
Määritelmät	<p>63) Lainsäädännöllä tarkoitetaan Suomen lainsäädäntöä.</p> <p>64) <u>Työehtosopimuksilla</u> tarkoitetaan Suomessa voimassa olevia työehtosopimuksia.</p> <p>65) laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)</p> <p>66) Työaikalain (605/1996) 37 §:n mukaan työnantajan on kirjattava tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijöittäin. Työaikalain 2 ja 39 §:ssä mainitaan ne ryhmät, joihin lakia ei sovelleta. Valtakunnallisella työehtosopimuksella voidaan sopia poikkeuksia työaikaan liittyviin määräyksiin työaikalain 40 §:n sallimissa rajoissa.</p> <p>67) Vaatimus voidaan täyttää antamalla/esittelemällä työn tekijälle esimerkiksi ”Suomeen työhön” -opas, joka löytyy osoitteesta www.te-palvelut.fi. Oppaasta on julkaistu seuraavat kieliversiot: ruotsi, englanti, viro, venäjä, ranska ja puola.</p>

Otsikko	Kriteeri 24: Metsätyöpalveluiden hankinnoissa noudatetaan hyviä käytäntöjä
Kriteeri	<p>Työn- ja urakanantajat⁵⁴⁾ ovat maksaneet verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut. He edellyttävät alihankkijoidensa ja heille työvoimaa vuokraavien yritysten maksavan verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut sekä noudattavan työ- ja sosiaalilainsäädäntöä, työehtosopimuksia⁶⁴⁾ sekä ulkomaalaisen työvoiman käyttöä koskevaa lainsäädäntöä.</p> <p>Metsäorganisaatioiden²⁾ metsätyötä⁶⁸⁾ koskevissa hankinnoissa noudatetaan hyviä hankintakäytäntöjä.</p>
Indikaattorit	<p>Tilaajan selvitykset:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Tilaajalla on asiakirjat tilaajavastuulain mukaisten selvitysten tekemisestä. Selvitysvelvollisuus⁶⁹⁾ tilaajavastuulain edellyttämistä asioista on, kun urakointikokonaisuuden arvo ylittää tilaajavastuulaissa määritetyn arvon⁷⁰⁾ tai vuokratyövoiman käyttö ylittää 10 työpäivää. b) Tarjouskilpailuun osallistuvien on vakuutettava täyttävänsä tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet. c) Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset tarkistetaan aina ennen sopimuksen tekemistä sekä hankintatavasta riippumatta vähintään vuosittain. <p>Hyvät käytännöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> d) Urakanantajalla on kirjallisesti kuvattu hankintamenettely, jota se noudattaa hankinnoissa. Menettely kerrotaan hankintaneuvotteluihin tai tarjouskilpailuihin osallisille etukäteen. e) Palveluiden hankinnassa tilaajan on varauduttava palveluntuottajan mahdolliseen vaihtumiseen riittävän pitkällä⁷¹⁾ siirtymäajalla. f) Tilaajavastuulain raja-arvon ylittävät urakointisopimukset tehdään kirjallisina ja ne arkistoidaan. g) Urakanantajalla on luettelo niistä alihankkijoista, joilta ne ovat ostaneet kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana metsätalouden urakointipalveluita. h) Urakanantajat ilmoittavat alihankkijoilleen tiedossa olevista merkittävistä urakointitoiminnan tuotantokatkoksista tai tuotannonrajoituksista riittävän ajoissa ennen niiden aloittamista. <p>Sopimusehdot:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Alihankinta- tai vuokrasopimukseen on sisällytettävä koko alihankintaketjussa alla mainitut ehdot: <ul style="list-style-type: none"> I. Sopimukseen on kirjattava tilattuun työhön tai tehtävään lain mukaan sovellettava työehtosopimus tai työehtosopimukset. II. Sopimussuhteen aikana alihankkijalla tai vuokratyöryhtyksellä on tilaajan pyytäessä velvollisuus esittää tilaajalle tilaajavastuulain mukainen selvitys velvoitteiden hoitamisesta. III. Sopimukseen on kirjattava oikeus irtisanoa tai purkaa sopimus, jos toinen sopimuspuoli ei anna asianmukaista selvitystä velvoitteiden täyttämistä tai on selvityksen mukaan jättänyt olennaisia velvoitteita hoitamatta eikä ole niitä viipymättä korjannut.

Määritelmät	<p>68) <u>Metsätyöksi</u> katsotaan puunkorjuu ja siihen kytketyt muut työt, metsänhoitotyöt ja metsänparannustyöt.</p> <p>69) <u>Tilaaajan on saatava selvitys seuraavista asioista:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintälain (1118/1996) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain (1501/1993) mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin - kaupparekisteriote - todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus taikka selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty - todistukset eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty - selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai muista keskeisistä työehdoista. <p>70) 7 500 euroa vuonna 2014</p> <p>71) <u>Riittävän pitkällä siirtymäajalla</u> tarkoitetaan ajanjaksoa neuvottelutuloksen taikka tarjouskilpailun tulosten selviämisen ja sopimuksen mukaisen palvelun aloittamisen välissä. Tämä tarkoittaa, että neuvottelut hankinnoista tai tarjouskilpailu järjestetään niin, että neuvottelun tai tarjouskilpailun tuloksen selviämisen sekä saavutetun sopimuksen mukaisen urakoinnin toteuttamisen väliin jää riittävä aika sopeuttaa toimintaa ja resursseja. Riittävänä aikana voidaan pitää yli vuoden mittaisissa urakointisopimuksissa noin 2–4 kuukautta ja korkeintaan vuoden mittaisissa sopimuksissa noin 1–2 kuukautta ennen sopimuksen päättymistä. Siirtymäaikana urakointi jatkuu normaalisti. Ko. aikarajoja ei voida pitää ehdottomina, koska tilanteet vaihtelevat.</p>
--------------------	--

Otsikko	Kriteeri 25: Metsänomistajien osaamista edistetään monipuolisesti
Kriteeri	<p>Ryhmäsertifiointissa mukana oleville metsänomistajille tarkoitettuun täydennyskoulutukseen, henkilökohtaiseen tai ryhmäneuvontaan osallistuvien henkilöiden määrä on vuosittain vähintään 20 % alueen metsänomistajien lukumäärästä⁷²⁾.</p> <p>Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.</p>
Indikaattorit	<p>Alueella toimivan Suomen metsäkeskuksen, metsänhoitoyhdistysten, metsäteollisuusyritysten ja metsäoppilaitosten sekä sertifiointiin sitoutuneiden organisaatioiden tilastot niiden alueella järjestämistä metsänomistajien koulutustilaisuuksista sekä metsänomistajille antamasta henkilökohtaisesta⁷³⁾ ja ryhmäneuvonnasta⁷⁴⁾. Tilastoista tulee käydä ilmi koulutukseen ja neuvontaan osallistuneiden henkilöiden lukumäärä⁷⁵⁾.</p> <p>Koulutuksissa käsiteltäviä aiheita voivat olla mm. taloudellisesti kannattava puuntuotanto ja puunkorjuu, metsäekologia ja talousmetsien luonnonhoito, metsien monikäyttö, riistanhoito, metsäkulttuuri, omatoiminen metsänhoitotyö, jokamiehenoikeudet ja PEFC-metsäsertifiointi.</p>
Määritelmät	<p>72) <u>Metsänomistajien lukumäärä</u> lasketaan ryhmäsertifiointissa mukana olevien metsänomistajien perusteella.</p> <p>73) <u>Henkilökohtaista</u> neuvontaa ovat muun muassa maastokäynti metsä-ammattihenkilön kanssa, muu sitä vastaava tilakäynti, metsäalan verkkoneuvonta, metsänhoitotyön suunnittelu ammattihenkilön kanssa ja ammattihenkilöltä saatu opastus metsätaloustöiden tekemiseen.</p> <p>74) <u>Ryhmäneuvonnalla</u> tarkoitetaan indikaattorissa lueteltujen tahojen metsänomistajille järjestämiä kursseja, verkkokursseja, metsäretkeilyitä ja metsätyönäytköksiä.</p> <p>75) Kriteerissä tarkoitettuun <u>koulutukseen/neuvontaan osallistuneiksi henkilöiksi</u> luetaan metsänomistajat ja muut tilan metsäasioiden hoitoon osallistuvat henkilöt.</p>

Otsikko	Kriteeri 26: Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittämistä edistetään
Kriteeri	Alueella on ajantasainen toimenpideohjelma, jolla edistetään lasten ja nuorten metsätietämystä ja vahvistetaan luontosuhdetta. Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.
Indikaattorit	Alueen metsäalan toimijat ⁷⁶⁾ tarkistavat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä ja koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa toimenpideohjelman vuoden kuluessa sertifikaatin tarkistamisesta. Toimenpideohjelman toteuttamisessa pyritään aktiivisesti yhteistyöhön myös muiden asiasta kiinnostuneiden, alueella toimivien tahojen kanssa. Toimenpideohjelma sisältää suunnitelman <ul style="list-style-type: none"> a) lasten ja nuorten metsäluontoa, metsänhoitoa ja metsätaloutta koskevan tietämyksen lisäämiseksi ja luontosuhteen vahvistamiseksi b) metsäkäyntien toteuttamisesta yhteistyössä päiväkotien ja koulujen kanssa c) metsäalan ammattiin hakeutuvien ja alalla jo opiskelevien nuorten harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen järjestämiseksi. <p>Toimenpideohjelmissa määritellään tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain.</p> <p>Metsäsertifiointiin sitoutuneet ja muut toimenpideohjelmien laadinnassa mukana olleet tahot koostavat ja toimittavat tiedot omista tapahtumistaan sertifikaatin haltijalle.</p>
Määritelmät	76) Kriteerin tarkoittamia <u>alueen metsäalan toimijoita</u> ovat muun muassa Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset ja puunhankintaorganisaatiot sekä yrittäjä- ja työntekijäjärjestöt.

Otsikko	Kriteeri 27: Jokamiehen oikeudet turvataan
Kriteeri	Metsissä liikkuminen, oleskelu ja luonnontuotteiden keruu ovat mahdollisia jokamiehen oikeuksien ⁷⁷⁾ puitteissa.
Indikaattorit	Todennettuja jokamiehen oikeuksien rajoituksia ei ole merkittävästi.
Määritelmät	<p>77) Jokamiehen oikeuksia ovat muun muassa</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikkuminen esimerkiksi jalan, hiihtäen tai pyöräillen - tilapäinen leiriytyminen toisen maalla - metsämarjojen, sienten ja eräiden muiden luonnontuotteiden keruu - kuivien risujen, maahan pudonneiden käpyjen ja pähkinöiden kerääminen. <p>Jokamiehen oikeudella ei saa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehdä tulta - vahingoittaa puita tai pensaita - vahingoittaa taimikoita tai viljelyksiä - ajaa moottoriajoneuvolla maastossa - kerätä rauhoitettuja kasveja tai jäkälää tai sammalia - perustaa riistan ruokintapaikkoja- - roskata ympäristöä. <p>Jokamiehen oikeuden käyttömahdollisuus ja sen rajat riippuvat alueen vallitsevasta maankäytöstä.</p> <p>Lisätietoa jokamiehen oikeuksista Ympäristöministeriön laatimasta oppaasta Jokamiehen oikeudet – Lainsäädäntöä ja käytäntöä (julkaisusarja Suomen ympäristö 30/2012).</p>

Otsikko	Kriteeri 28: Metsiä ei roskata metsätalouden toimenpiteissä
Kriteeri	Metsiin ei jätetä metsätalouden toimenpiteissä muovi- tai metallijätteitä eikä vaarallisia jätteitä ⁷⁸⁾ .
Indikaattorit	<p>Metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä tapahtunutta roskaamista ei ole havaittu maastotarkastusten yhteydessä.</p> <p>(ary) Metsäorganisaatioiden²⁾ yleisohjeisiin sisältyy ohjeet jätteiden asianmukaisesta käsittelystä.</p>
Määritelmät	78) <u>Vaarallisilla jätteillä</u> tarkoitetaan jätelajeja, jotka on nimetty valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (179/2012) liitteessä 4.

Otsikko	Kriteeri 29: Metsien monikäyttöedellytyksiä edistetään
Kriteeri	Ulkoilureittien ⁷⁹⁾ kulkukelpoisuutta, metsästys- ja riistanhoitomahdollisuuksia sekä luomuluonnontuotteiden keruumahdollisuuksia edistetään metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi.
Indikaattorit	<p>Ulkoilureitit rajataan maanmuokkauksen ja kantojen korjuun ulkopuolelle. Reiteille ei jätetä latvusmassaa. Reitistöä varten tehdyt kiinteät rakenteet säilytetään metsätalouden toimenpiteissä. Reittien kulkukelpoisuus on otettu huomioon kriteerissä edellytetyllä tavalla, kun seurannan²¹⁾ mukaan ennallaan säilynyttä reittipohjaa on yli 90 % sen toimenpiteiden alaisesta pituudesta ja kun reittiä ei ole katkaistu kulkukelvottomaksi tai on varmistettu vaihtoehtoinen reitti.</p> <p>Metsäorganisaatiot²⁾ ja metsästysorganisaatiot⁸⁰⁾ tekevät yhteistyötä riistavahinkojen ehkäisemiseksi, riistanhoidon edistämiseksi ja riistaeläinten elinympäristöjen turvaamiseksi.</p> <p>Luomutuotteiden keruussa tarvittava tieto⁸¹⁾ lannoitus- ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä on käytettävissä julkisten tietojen⁸²⁾ osalta viranomaisten välityksellä ja tarvittaessa niiden tilojen osalta, joilla on tehty sopimus luomutuotanto-ohjeiden noudattamisesta metsänomistajan tai hänen valtuuttamansa edustajan kanssa.</p> <p>Riistan elinolosuhteiden turvaamiseksi havupuuvaltaisiin taimikoihin jätetään lehtipuita täydentävinä taimina.</p>
Määritelmät	<p>79) Ulkoilulain (606/1973) mukaisella ulkoilureittitoimituksella tai maanomistajan kanssa erillisin sopimuksin perustetut ja merkityt <u>ulkoilureitit</u>.</p> <p>80) <u>Metsästysorganisaatioilla</u> tarkoitetaan Suomen riistakeskusta sekä Suomen Metsästäjäliittoa.</p> <p>81) <u>Tarvittavilla tiedoilla</u> tarkoitetaan niiden kohteiden sijaintitietoja, joilla muiden kuin EY-asetuksen 889/2008 liitteessä 1 mainittujen lannoitteiden ja maanparannusaineiden sekä liitteessä 2 mainittujen torjunta-aineiden käyttö on ollut mahdollista. Metsätaloustoimenpiteiden osalta tällä tarkoitetaan metsälannoitettujen tai torjunta-aineilla käsiteltyjen kohteiden sijaintitietoja. Yksityismetsissä tiedot toimittaa metsänomistaja tai hänen valtuuttamansa taho-tai Suomen metsäkeskus, muissa metsissä metsän omistaja/haltija tai muu EVIRA:n luomukeruuuotteiden valvonnasta vastaavan tahon hyväksymä toimija.</p> <p>82) <u>Julkisella tiedolla</u> tarkoitetaan yksityismetsissä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisella valtion tuella rahoitettujen metsänterveyslannoitus- ja juurikääväntorjuntakohteiden sijaintitietoja. Viranomaisilla tarkoitetaan tässä esimerkiksi Suomen metsäkeskusta ja ELY-keskuksia tai näiden valtuuttamaa toimijaa.</p>

Otsikko	Kriteeri 30: Kiinteät muinaisjäännökset säilytetään
Kriteeri	Metsien hoito- ja käyttötoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään siten, että muinaismuistolain (295/1963) vaatimukset toteutuvat. Muinaismuistolain mukaisten kiinteiden muinaisjäännösten ⁸³⁾ kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu niihin kajoaminen on kielletty ilman lain nojalla annettua lupaa.
Indikaattorit	Oikeuden tekemät ratkaisut, joissa on todettu muinaismuistolain 1 §:n 2 momentin mukainen muinaismuistorikkomus.
Määritelmät	83) Tietoa <u>kiinteiden muinaisjäännösten</u> sijainnista löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön rekisteriportaali -verkkopalvelusta.

Otsikko	Kriteeri 31: Poronhoidon toimintaedellytykset turvataan
Kriteeri	Poronhoitoalueella metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion metsäalueilla metsätalouden toimenpiteet ja poronhoito sovitetaan yhteen paikallisen yhteistyön avulla niin, että poronhoidon harjoittamisen edellytykset turvataan pitkäjänteisesti ja laaja-alaisesti metsätalouden toimenpiteissä.
Indikaattorit	Tavoitteen saavuttamiseksi Metsähallituksen tulee olla yhteistyössä asianosaisten paliskuntien edustajien kanssa silloin, kun se tekee sellaisia toimenpiteitä, joilla voi olla oleellista vaikutusta poronhoidon harjoittamiseen. Oleelliset toimenpiteet ja yhteistyön tarve tulee määritellä yhdessä niin, että tavoite saavutetaan. Yhteistoiminnassa noudatetaan Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen 4.4.2013 yhdessä allekirjoittamaa sopimusta ⁸⁴⁾ sekä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa metsätalouden ja porotalouden yhteensovittamista käsitteleviä kohtia.
Määritelmät	84) Sertifiointikriteeri tarkoittaa kulloinkin voimassa olevaa <u>sopimusta</u> . Kriteeri koskee saamelaiden kotiseutualueen ulkopuolisen poronhoitoalueen valtion maita. Metsähallitus noudattaa kunkin paliskunnan kanssa sitä sopimusta, jossa paliskunta on mukana. Jos paliskunta sanoutuu irti kaikista sopimuksista, Metsähallitus noudattaa poronhoitolain, Metsähallituksen ympäristöoppaan ja luonnonvarasuunnitelmien kirjauksia.

Otsikko	Kriteeri 32: Saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kestävä kehityksen mukaisesti
Kriteeri	Saamelaisten ⁸⁵⁾ kotiseutualueella valtion hallinnassa olevia alueita ja luonnonvaroja hoidetaan ja käytetään siten, että saamelaisten perinteisten elinkeinojen ja saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan. ⁸⁶⁾
Indikaattorit	<p>Valtion metsien käytössä seurataan kansainvälisen oikeuden, biodiversiteettisopimuksen artiklan 8j⁸⁷⁾ ja perustuslain tarkoittamien saamelaisten oikeuksien toteutumista sekä saamelaiskäräjien osallisuutta asian valmistelussa ja päätöksenteossa.</p> <p>Saamelaiskulttuuriin kuuluvan perinteisen poronhoidon edellyttämät toimenpiteet ja yhteistyön tarve määritellään saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, saamelaiskäräjien, kolttaneuvoston ja Metsähallituksen välisellä sopimuksella poronhoidon ja Metsähallituksen toiminnan yhteistyömenettelyistä ja yhteensovittamisesta.</p> <p>Yhteistoiminnassa noudatetaan edellä mainittua sopimusta sen voimaantulohetkestä alkaen sekä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa metsätalouden ja saamelaiskulttuurin yhteensovittamista käsitteleviä kohtia.</p>
Määritelmät	<p>85) Kriteerissä mainittuja <u>saamelaisia</u> ovat saamelaiskäräjistä annetun lain 3 pykälässä tarkoittamat henkilöt, saamelaisten kotiseutualueen kunnat on määrätty lain 4 pykälässä, kolttala-alue kolttalain 2 pykälässä. Saamelaisten perinteisinä elinkeinoina pidetään Suomen perustuslain 17 pykälässä 3 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja.</p> <p>86) <u>Tämä kriteeri koskee saamelaisten kotiseutualueen valtion maita.</u> Metsähallitus noudattaa kunkin paliskunnan kanssa sitä sopimusta, jossa paliskunta on mukana. Jos paliskunta sanoutuu irti kaikista sopimuksista, Metsähallitus noudattaa poronhoitolain, Metsähallituksen ympäristöoppaan ja luonnonvarasuunnitelmien kirjauksia.</p> <p>87) <u>Biodiversiteettisopimus 8j:</u> ...kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittaa, suojella ja ylläpitää alkuperäiskansojen ja paikallisten yhteisöjen sellaista tietämystä, keksintöjä ja käytäntöä, joka sisältyy biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kannalta merkityksellisiin perinteisiin elämänmuotoihin ja edistää ja laajentaa niiden soveltamista mainittujen yhteisöjen luvalla ja myötävaikutuksella sekä rohkaista tietämyksestä, keksinnöistä ja käytännöstä saadun hyödyn tasapuolista jakoa.</p>

Liite 1. Suomen metsätalouden keskeistä lainsäädäntöä

Tässä liitteessä kuvataan suomalaiseen metsätalouteen liittyvää keskeistä lainsäädäntöä. Erityisesti on tuotu esille lakeja, jotka vastaavat kansainvälisen PEFC-standardin (PEFC ST 1003:2010) asettamiin vaatimuksiin. Liite on informatiivinen.

Laki – (liitteessä olevien lakien juokseva numerointi)	Kuvaus lain sisällöstä
<p>Metsälaki (1093/1996) - (Laki 1)</p>	<p>Lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään (1 §). Maanomistajan on tehtävä metsäkeskukselle metsänkäyttöilmoitus käsittelyalueella aiotusta hakkuusta sekä käsittelyalueella mahdollisesti olevien erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelystä (7a §).</p> <p>Laki kieltää metsän hävittämisen. Metsänomistajan velvollisuutena on uudistaa metsä uudistushakkuun jälkeen (5a §). Uudistamisvelvoite koskee myös metsätalousmaata, joka on ilmoitettu otettavaksi muuhun käyttöön, jos maankäyttötapaa ei ole neljän vuoden kuluessa hakkuun tai muun toimenpiteen päättymisestä muutettu (3 §). Metsän raivaaminen muuhun käyttöön voi vaatia maankäyttö- ja rakennuslain, ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen luvan. Metsälakia sovelletaan kunnes luvan myöntämistä koskeva päätös on saanut lainvoiman.</p> <p>Laki säättää Suomen metsäkeskuksen tehtäväksi laatia alueellisen metsäohjelman yhteistyössä metsälää edustavien ja muiden sidosryhmien kanssa (26 §). Alueelliseen metsäohjelmaan tulee sisältyä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuvaus metsien, metsätalouden ja puunkäytön tilasta sekä niiden kehittämistarpeista ja -tavoitteista - tavoitteet tarkoituksenmukaisille metsätoimenpiteille - kuvaus metsien biologisesta monimuotoisuudesta mukaan lukien suojelualueet - kuvaus metsätalouteen ja metsiin perustuvista elinkeinoista, niiden työllisyysvaikutuksista sekä niiden kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista - arvio ohjelman toteutumisen taloudellisista ja ympäristövaikutuksista sekä muista vaikutuksista.
<p>Kiinteistörekisterilaki (392/1985) - (Laki 2)</p>	<p>Suomessa Maanmittauslaitos ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, joka sisältää kiinteistöjen perustiedot ja välilliset tiedot omistajista (1 §).</p>
<p>Maakaari (540/1995) - (Laki 3)</p>	<p>Laki määrittelee perusteet metsäkiinteistöjen saantoon ja omistuksen kirjaamiseen.</p>
<p>Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013) - (Laki 4)</p>	<p>Lailla puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta pannaan täytäntöön EU:n puutavara-asetus (EU N:o 995/2010) ja sen nojalla annetut EU:n säädökset. Puutavara-asetus edellyttää, että toimijoiden on käytettävä ns. asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää varmistaakseen puutavaran ja puutuotteiden laillisuuden.</p>
<p>Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) - (Laki 5)</p>	<p>Maankäyttöä ohjataan kaavoituksella (1 §). Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa (5 §). Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.</p> <p>Kaavoitusmenettely järjestetään niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua sen valmisteluun.</p> <p>Maisemaa muuttavat toimenpiteet, kuten puiden kaataminen, ovat luvanvaraisia lain määrittelemillä alueilla (128 §). Maisematyöluva vaaditaan esimerkiksi toimittaessa asemakaava-alueilla ja osalla yleiskaava-alueista.</p>

Laki yksityisistä teistä (358/1962) - (Laki 6)	Laki edellyttää, että tien rakentaminen on tarkoituksenmukaista eikä rakentamisesta saa aiheutua huomattavaa luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muuta niihin verrattavaa yleisen edun loukkausta (7 §). Laki turvaa vielä erikseen Natura-alueet ja niiden luontoarvot (7a §).
Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) - (Laki 7)	Lain tarkoituksena on turvata metsien hyvä terveydentila ja ehkäistä kasvavalle puustolle muodostuvaa hyönteis- ja sienituhoavaaraa (1 §). Laki asettaa mm. veloitteen maanomistajalle poistaa vahingoittuneet puut metsästä (6 §). Metsäntutkimuslaitoksen tehtävänä on seurata ja ennakoida metsätuhoja aiheuttavien kasvitautien ja tuhoeläinten esiintymistä ja leviämistä sekä tutkia tuhojen syy- ja seuraussuhteita sekä tuhojen taloudellista merkitystä (12 §).
Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011) - (Laki 8)	Lain tavoitteena on varmistaa kasvinsuojeluaineiden asianmukainen ja kestävä käyttö ja vähentää niiden käytöstä aiheutuvia riskejä (1 §). Laki edellyttää, että kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen. Suomen turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) hyväksyy ja rekisteröi markkinoille tulevat kasvinsuojeluaineet sekä valvoo niihin liittyvää lainsäädäntöä (5 §). Hyväksytyjen aineiden listassa ei ole WHO:n luokkien 1A ja 1B torjunta-aineita. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varmistettava, että ammattimaisille käyttäjille, jakelijoille ja neuvojille on tarjolla kasvinsuojeluaineiden asianmukaista ja turvallista käsittelyä ja käyttöä koskevaa koulutusta. Jos kasvinsuojeluaineita käytetään ammattimaisesti, myös integroidun torjunnan yleisiä periaatteita on noudatettava. Kasvinsuojeluaineita saa levittää vain tähän tarkoitukseen sopivilla, hyväkuntoisilla ja turvallisilla välineillä. Kasvinsuojeluaineita saa ammatti-toiminnassa käyttää vain kasvinsuojelututkinnon suorittanut henkilö (10 §).
Laki metsänviljely-aineiston kaupasta (242/2002) - (Laki 9)	Laki edellyttää, että metsänviljelyssä käytettävien siementen ja taimien on oltava kasvupaikalle sopivaa alkuperää, hyvälaatuisia ja terveitä.
Lannoitevalmistelaki (539/2006) - (Laki 10)	Lain tavoitteena on, että Suomessa markkinoille saatettavat lannoitevalmisteet ovat turvallisia ja hyvälaatuisia sekä kasvintuotantoon sopivia (1 §).
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) - (Laki 11)	Luonnonsuojelulain nojalla on turvattu tietyt metsäiset luontotyypit (29 §) sekä erityisesti suojeltavien lajien tärkeät esiintymispaikat (47 §).
Vesilaki (587/2011) - (Laki 12)	Laila säännellään kattavasti eri vesienkäyttömuotoja ja sen tavoitteena on säilyttää vesien hyvä tila (1 §). Vesitaloushankkeet, jotka voivat muuttaa veden tilaa, vaativat lupaviranomaisen luvan (luku 2, 2 §). Laki edellyttää lupaa hankkeilta, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa vesistöön (2 §). Sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulkutai valtavyhlän yli on aina luvanvaraista (3 §).
Ympäristönsuojelulaki (86/2000) - (Laki 13)	Laki säätelee ympäristön pilaantumista ja siihen liittyviä velvoitteita sekä määräyksiä. Laki asettaa luvanvaraiseksi toiminnan, josta aiheutuu pilaantumisen vaaraa (28 §). Lakiin sisältyy mm. kielto pohjavesien (8 §) ja maaperän (7 §) pilaamisesta.
Muinaismuistolaki (295/1963) - (Laki 14)	Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta kertovat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja lain turvin (1 §). Kohteiden rauhoitusta valvoo Museovirasto (3 §).
Metsästyslaki (615/1993) - (Laki 15)	Lakia sovelletaan metsästyksen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja koiran pitämiseen (1 §).
Riistahallintolaki (158/2011) - (Laki 16)	Laki määrittelee Suomen Riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten vastuut kestävän riistatalouden ja metsästyksen harjoittamisesta (1 §). Riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot (5 §). Ne lisäävät riistatalouteen liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä sekä pyrkivät toiminnallaan edistämään erilaisten intressien yhteensovittamista. Lisäksi alueelliset riistaneuvostot osallistuvat riistakantojen hoitoa ohjaavien valtakunnallisten hoitosuunnitelmien valmisteluun.
Pelastuslaki (379/2011) - (Laki 17)	Lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia (1 §). Laki velvoittaa varovaisuuteen tulen käsittelyssä ja kieltää avotulen tekeminen toisen maalle ilman maanomistajan lupaa (6 §).

Työturvallisuuslaki (738/2002) - (Laki 18)	Lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita (1 §), mihin sisältyy työntekijöiden työkyvyn turvaaminen ja ylläpitäminen.
Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelu- yhteistoiminnasta (44/2006) - (Laki 19)	Lain tarkoituksena on varmistaa työsuojelua koskevien säännösten noudattaminen sekä parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työsuojelun viranomaisvalvonnan sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnan avulla (1 §).
Tilajavastuulaki (1233/2006) - (Laki 20)	Laki velvoittaa työn tilaajan selvittämään, että hänen sopimuskumppaninsa on hoitanut lainmukaiset velvoitteensa (5 §). Lailla pyritään harmaan talouden torjuntaan ja sen tarkoituksena on edistää yritysten välistä tasavertaista kilpailua sekä työehtojen noudattamista (1 §).
Työsopimuslaki (55/2001) - (Laki 21)	Laki muodostaa perustan työelämälle ja sitä sovelletaan lähes kaikissa yksityisoikeudellisissa työsuhteissa tehtävän työn laadusta riippumatta.
Työaikalaki (605/1996) - (Laki 22)	Keskeiset työaika koskevat säännökset ovat työaikalaisissa, jonka tarkoituksena on työntekijän suojelu. Laki on yleislaki, jota yleensä sovelletaan kaikkiin työsuhteisiin.
Ulkoilulaki (606/1973) - (Laki 23)	Lain tehtävä on muun muassa määrittellä virallisten ulkoilureittien (2 §) ja retkeilyalueiden (16 §) perustamiseen liittyvät käytännöt.
Laki Metsähallituksesta (1378/2004)* - (Laki 24)	Laki määrittelee Metsähallituksen tehtäviksi sen hallinnassa olevien valtion omistamien luonnonvarojen ja muun omaisuuden kestävän ja tuloksellisen hoidon, käytön ja suojelun. Metsähallitus harjoittaa liiketoimintaa tässä laissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden puitteissa ja hoitaa julkisia hallintotehtäviä (2 §). Sidosryhmien osallistamisella otetaan huomioon kestävyuden eri osa-alueiden toteutuminen (4 §).
Erämaalaki (62/1991) - (Laki 25)	Erämaa-alueita perustetaan valtion maille alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi Pohjois-Suomessa (1 § ja 3 §).
Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)*, Perustuslaki (731/1999) - (Laki 26)	Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana kotiseutualueellaan on turvattu erillisellä lailla. Lain tarkoittamalla saamelaisten kotiseutualueella metsätaloudessa noudatetaan perustuslain säännöksiä saamelaisten kulttuurisista ja kielellisistä oikeuksista (PeL 17.3 ja 121.4 §), saamelaiskärjälakia ja saamen kielilakia sekä niihin liittyviä Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia.
Poronhoitolaki (848/1990) - (Laki 27)	Pohjoisessa Suomessa poronhoitolaki turvaa poronhoidon ja porotalouden toimintamahdollisuudet ja takaa laajat porojen laidunnusoikeudet sekä valtion mailla.
Kolttalaki (253/1995)* - (Laki 28)	Laissa annetaan koltille erityisiä maankäyttöön liittyviä oikeuksia (9 §).

* Laki Metsähallituksesta, laki saamelaiskäräjistä, kolttalaki sekä kriteerit 31–32 ottavat huomioon ILO 169:n vaatimuksia.

Liite 2. Harvinaistuneet suotyypit

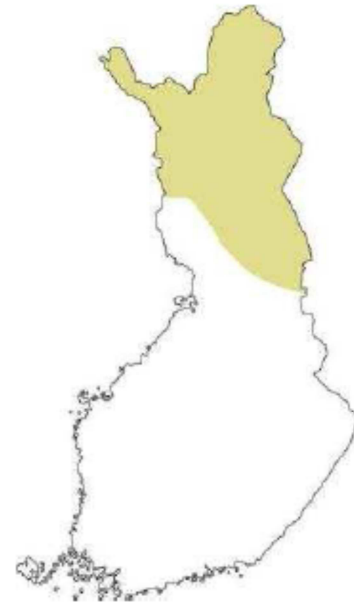
Alueellisesti erittäin ja äärimmäisen uhanalaisiksi luokitellut suoluontotyypit ja niiden uhanalaisuusluokat.
EN = erittäin uhanalainen, CR = äärimmäisen uhanalainen

Pohjois-Suomessa:

Letot	
<i>Luhtaletot</i>	EN
<i>Koivuletot</i>	
Välipintakoivuletot	EN
<i>Välipintaletot</i>	EN

Etelä-Suomessa:

Korvet	
<i>Kangaskorvet</i>	
Ruohokangaskorvet	EN
Puolukkakangaskorvet	EN
<i>Lehtokorvet</i>	EN
Saniaislehtokorvet	EN
Ruoholehtokorvet	EN
Lettolehtokorvet	CR
Lähdelehtokorvet	CR
<i>Ruohokorvet</i>	EN
Saniaiskorvet	EN
Ruoho- ja heinäkcorvet	EN
Lähdekorvet	EN
Ruoho-mustikkakorvet	EN
<i>Aitokorvet</i>	
Metsäkortekorvet	EN
Neva- ja lettokorvet	
<i>Lettokorvet</i>	CR
<i>Juolasarakorvet</i>	EN
<i>Tupasvillakorvet</i>	EN
Neva- ja lettorämeet	
<i>Lettorämeet</i>	CR
<i>Lettonevarämeet</i>	CR
Nevat	
<i>Lettonevat</i>	CR
Letot	
<i>Luhtaletot</i>	CR
<i>Lähdeletot</i>	CR
<i>Koivuletot</i>	CR
Rimpiset koivuletot	CR
Välipintakoivuletot	CR
<i>Välipintaletot</i>	CR
<i>Rimpiletot</i>	CR
Luhdat	
<i>Metsäluhdat</i>	
Harmaaleppäluhdat	CR
<i>Pensaikkoluhdat</i>	
Suomyrttiluhdat	EN

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus arviointi 2008

Arvioinnin aluejako:

Pohjois-Suomi

= pohjois-boreaalinen
metsäkasvillisuusvyöhyke

Etelä-Suomi

= hemi-, etelä- ja keskiboreaalinen
metsäkasvillisuusvyöhyke